

VEIKKO KORHONEN

METSÄNVÄKEÄ

METSÄNVÄKEÄ

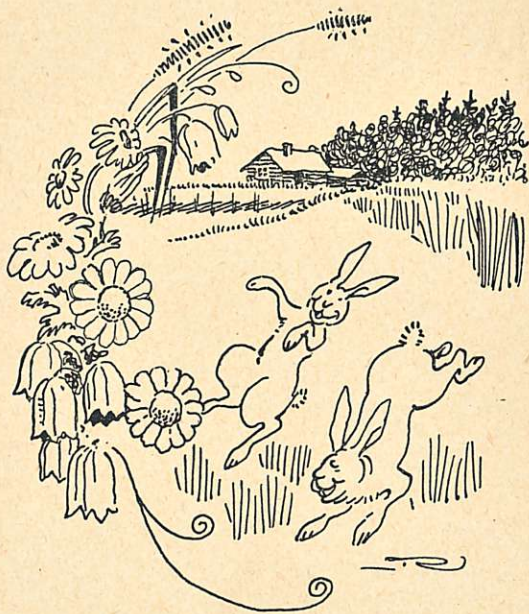

METSÄNDÄKEÄ

VEIKKO KORHONEN

METSÄNVAKEÄ

SATUJA

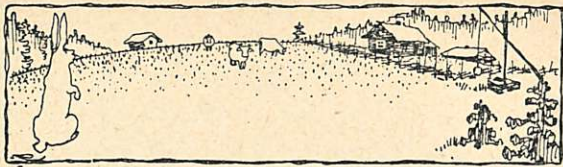
KUVITTANUT
RAFAEL RINDELL

EDISTYSSEUROJEN KUSTANNUS-OY., HELSINKI

Painettu 1919
Raittiuskansan
Kirjapainossa
Helsingissä .

Satu pihajäniksestä.

Pikku jänöjussi oli jäänyt orvoksi. Äiti oli eräänä päivänä eroittanut hänet perheestä ja käsenyt hakemaan metsästä henkielatusaan.

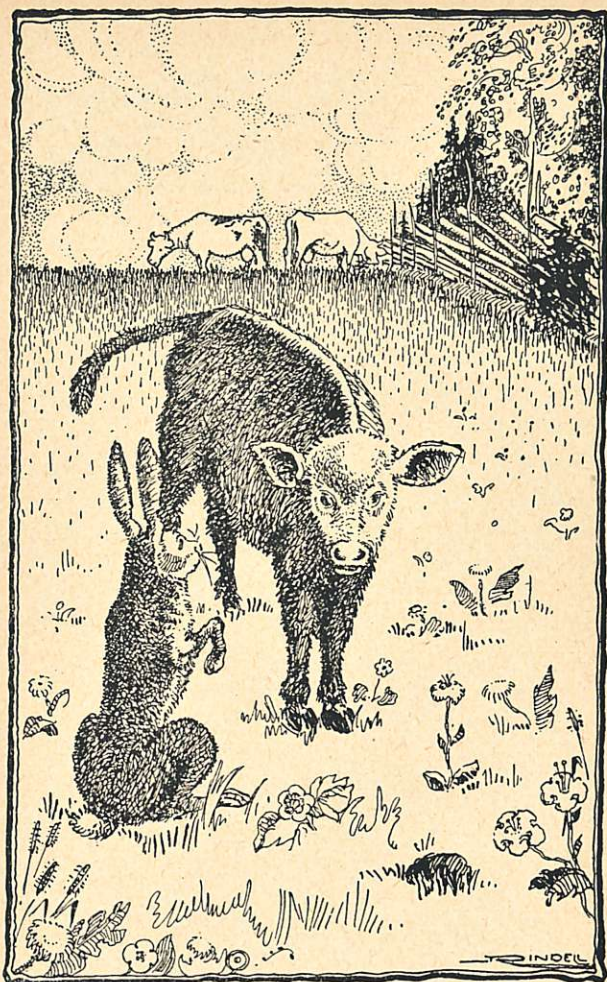
Oli lämmin kesäpäivä, ja jänö lähti suruissaan kuukkimaan aholle, jossa lehmäkarja makasi. Tuntui kurkkua kuristavan, kun äiti oli niin kova, että noin vain laitto menemään. Miten tässä nyt osaisi oikein aloittaa elämänsä?

Lehmäkarjassa oli vasikka, joka seisoi muista erillään ja miettiväisen näköisenä märehti.

Huomatessaan Jussin astui se muutaman askeleen lähemmäksi ja kysyi:

— Mitäs kuuluu?

— Ei kuulu hyvää tällä kertaa, vastasi jänöjussi kapsahtaen istumaan ihan vasikan eteen. Äiti käski pois lähteä eikä edes neuvonut, miten tässä pitäisi aloittaa.

Mitäs kuuluu?

Jussin silmät samenivat ja pää painui maata vasten.

— Vai laitettiin sinut maailmalle, ynähti vasikka. No, eipä hätää mitään. Olethan sinä jo iso köntti, kyllä sinä toimeen tulet jo yksinkin. Varsinkin kun minä neuvon hyvän olinpaikan, jossa voit aloittaa uutta elämääsi.

— No, neuvo sitten, pyyteli Jussi.

— Älä nyt hätäile. Kun illalla tulevat karjaa kotiin hakemaan, lähdet minun mukaani. Neuvon siellä sinulle pihajäniksen paikan.

— Mikä on pihajänis? kysyi Jussi silmät suurina töllistellen.

— Ka, kun ei tuotakaan tiedä. Pihajänis on semmoinen, jolla on omat ruokamaansa ja olinpaikkansa jonkun talon tai torpan pellossa tai niityssä. Sillä on oma makuuksensa ladon kupeessa, eivät talon koirat siitä välitä mitään, eivätkä lapset laita sille rihmoja eikä loukkuja.

— Vai semmoinen. Kyllä minä lähden tänä iltana mukaasi, virkkoi Jussi iloisena ja heitti kuperkeikan aholla. Siltä oli jo suru unohtunut.

Tuli ilta ja karjatyttö tuli noutamaan lemmiään.

— Nyt lähdetään, sanoi vasikka Jussille. Elä tule aivan minun kintereilleni, pysyttelet vain näkyvissä. Lähellä tarha-aitaa minä sitten eroan muista lehmistä ja vien sinut uuteen paikkaasi.

Lähdettiin sitten menemään, ja Jussi puikki pensaikossa, seurailen lehmäkarjaa, mutta pitäen erikoisesti silmällä vasikkaa.

Nyt tuli varmaankin tarhan aita. Kiemuroivan lehmisavun takaa näkyi mökin seinä ja kaivon vintti. Ääniä kuului pihasta.

Vasikka kääntyi omille teilleen ja antoi merkkiä Jussille. Pianpa tämä kipasikin hänen kintereilleen ja niin sitä rinnan mentiin vesakossa ja jututtiin.

— Onko siellä hyvät ruokapaikat? kysäisi Jussi.

— No huonoilleko minä sinua nyt veisin, mölähti vasikka. On maailman parhaat ruohopaikat. Tuoretta laihoa ja hienoa heinää ja syksyllä täysi kaurapello. Kelpaa sun miekkosen siellä elääksesi.

— Onko tuossa mökissä koira? uteli Jussi.

— Onhan se siinä, mutta vanha ja huonokuuloinen ja -näköinen. Kun et ihan nenän eteen mene, niin ei se tiedä mitään. Eivätkä ne pihajäniksiä koirat hätyyttelekään.

Kierrettiin pellon aitovierustaa niityn laitaan, ja eräälle kohdalle, jossa oli kolo aidassa, seisahtui vasikka ja virkkoi:

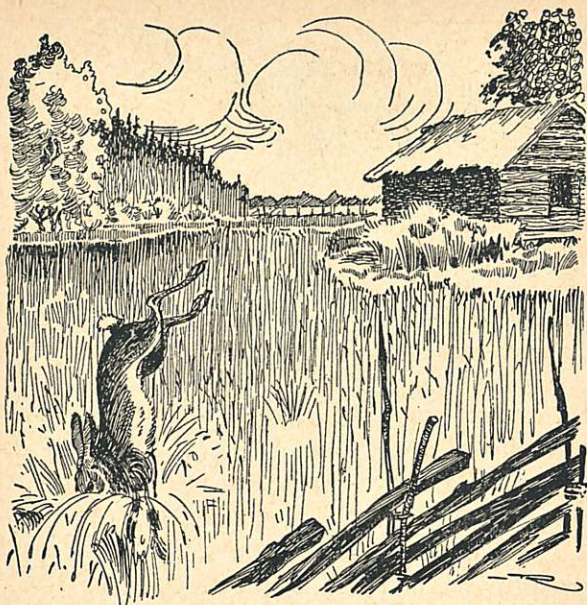
— Tuossa se nyt on niitty, jossa sun sopii elellä. Menet vain tuosta kolosta ja sitten ojan vartta ladon kupeelle, jossa on sopiva pensas pesän paikaksi. Ja eipä nyt muuta kuin hyvää vointia vain. Käynpähän joskus katsomassa.

Vasikka kääntyi menemään, ja kiitettyään pujahti Jussi niittyyn ja lähti, ojan vartta seuraten, neuvottuun suuntaan. Kyläpä heinä olikin pitkää ja hienoa. Ja miten voimakkaasti se tuoksuikin. Tuota se olikin, jota hän joskus siellä kotiaholla asti oli vetänyt sieraimiinsa ja jäänyt ihmettelemään. Äiti oli silloin puhunut jotain niitystä, mutta hän ei siitä saanut selville sen enempää.

Ja tuossa oli sitten se lato. Katsotaanpa oliko siellä pesän paikka!

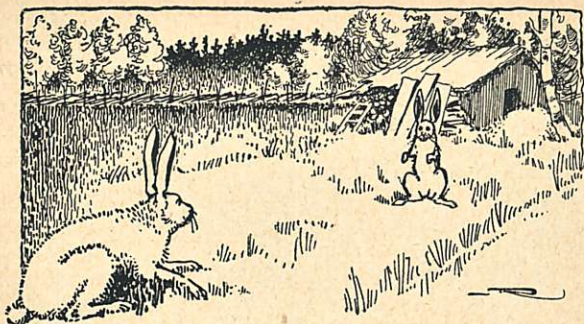
Olipas vain. Tiukka närepensas, jonka sisästä ei sopisi näkymään kenellekään. Ja vatun varsikko koko seinusta täynnä. Eipä totisesti olisi parempaa pesän paikkaa löytänyt etsimälläkään. Kelpasipa siinä torakaa.

Pikku pupu teki kierroksen ladon ympäri,

Hetkisen kuunneltuaan alkoi kupsehtia heinikossa
ja illastella.

pistäysi latoonkin ja puukkasi kuivaan kerpukasaan, joka kohahti ja rusahti. Sitä säikähtäen ponnahti hän takaisin ladon eteen ja hetkisen kuunneltuaan alkoi kupsehtia heinikossa ja illastella. Lähellä oli oja, josta sai lipaista vettä janoonsa. Ja siinä illastellessa johtui Jussin mieleen, että jospa äiti tietäisi hänen uuden olinpaikkansa, tu-

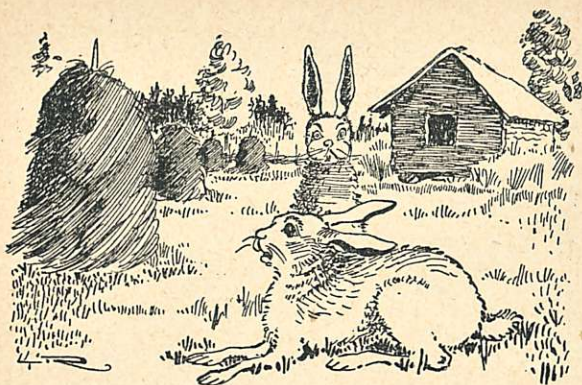

Jussi näki niityn laidassa kuukkivan samanlaisen jänöjussin kuin itsekin oli.

lisipa varmasti katsomaan. Olisi ruokaa äidillekin.

Sen enempää kumminkaan surua tunte-matta ryhtyi Jussi laittamaan pesäänsä kuntoon närepensaaseen ladon kupeella. Saatuaan sen mieleisekseen torkahti hän pää etukäpääläin päälle ja näki unta entisestä kotiahosta ja äidistä.

Eräänä päivänä käydessään juomassa ojan reunalla Jussi näki niityn laidassa kuukkivan samanlaisen jänöjussin kuin itsekin oli. Huomasipa hänkin, koskapa tuli lähemmäksi ja pakinoille lyöttäysi. Tehtiin liitot että elettäisiin yhdessä ja laajennettiin pesää. Pupu oli samanlainen orvoksi jäänyt kuin hänkin, ja päätettiin sovussa elellä uudessa olinpaikassa.

Kun toverukset palasivat retkeltään, kohtasi heitä kotiin tultua outo näky.

Vierähti muutamia päiviä ja toverukset päättivät tehdä pienen kävelyretken ympäristöön. Ja ensimmäinen kävelyretki viehätti niin, että tehtiin toinen, vielä suurempi. Meni monta päivää sillä retkellä.

Kun toverukset palasivat retkeltään, kohtasi heitä kotiin tultua outo näky. Heiniä oli niityltä kerätty pieniin kykkösiin ja koihin. Ei missään näkynyt enää suojaavaa, hyvältä tuoksuvaa heinää pystyssä.

— Mistä tässä nyt illastaa, päivittelivät toverukset.

Nyt näkyi torppa ylempää ja torpan pelot, joita ei kumpikaan ennen huomannut niin lähellä oleviksi. Siellä näytti olevan

kaurapeltokin. Pitäisi jonakin yönä käydä katsomassa.

Ja jo seuraavana yönä mentiinkin. Riihen ohi mennessä peloitti vähän musta ovi-
aukko ja ovi, jota tuuli heilutteli. Kartanolla ei ollut mitään pelättävää. Ei edes koiraa näkynyt missään. Lehmätarhasta nousi savu ja kellokas makasi veräjällä märehkien. Ka, eikös ollut se vasikkakin siellä! Mentiin pakinoille ja Jussi esitteli uuden toverinsa Puputin ja kiitteli vielä olinpaikan neuvonnasta.

— Enkösin sitä sanonut, ynähti vasikka.

Päätettiin tehdä retki joka yö torpan kartanolle ja ruokailla kaurapellossa, joka alkoi olla makeimmillaan. Ja siitä ilosta, kun uusi ruokapaikka oli löytynyt entisen hävitetyn sijaan, heitettiin kaurapellossa kuperkeikkoja ja kilpaa laukattiin ladon kupeelle.

Muutaman päivän perästä sattui taas uusi ihme. Toverukset olivat laukkailleet joka yö torpan kartanolla ja ruokailleet kaurapellossa mistään välittämättä. Päivisinkin jo uskalsivat päivänpaisteiselle niitylle, jossa heinäkeot tuoksuivat. Mutta eräänä päivänä tuli häliseviä ihmisiä niitylle ja alkoivat kantaa heiniä latoon.

Jussiparkojen sydän seisahtui. Aiottiinko

kokonaan hävittää heidän mukava olinpaikkansa? Puputti olisi lähtenyt puikkimaan pesästä metsään, mutta Jussi sai sen aiheet estetyksi. Korvat selkää vasten painettuna, silmää räpäyttämättä ja sydän takoen siinä odotettiin, miten tulisi käymään.

Mutta kukaan ei heidän pesäänsä huomannut, ja kun saivat heinät latoon, menivät pihaan ja isäntä jäi vain ladon suuta tukkeamaan.

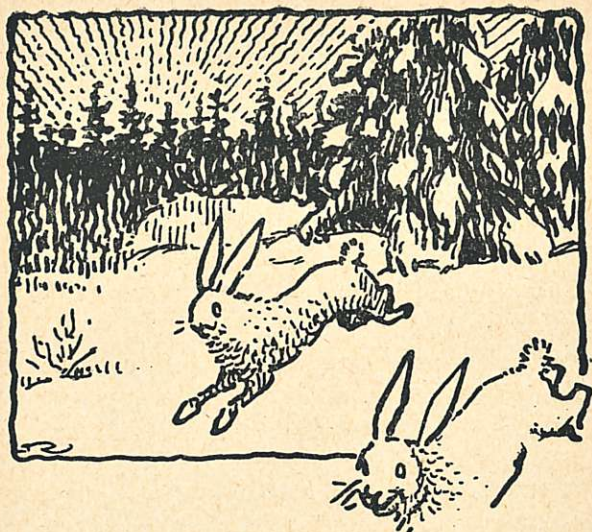
Poistuessaan käveli isäntä ihan pesäpen-
saan vieressä. Pisteli punaisia marjoja vat-
tupensaasta suuhunsa ja poistui pihaan kir-
ves kainalossa.

Jo uskalsivat Jussit heilahtaa hieman pe-
sässään. Ehkäpä illan tullen uskaltaisi läh-
teä liikkeellekin, ehkäpä kaurapeltoonkin.

Ja mikäpä oli yön tullen uskaltaessa. Ei
näkyntä mitään pelättävää kartanolla. Sai
kuukkia ja pyörähdellä vapaasti niinkuin
mieli teki.

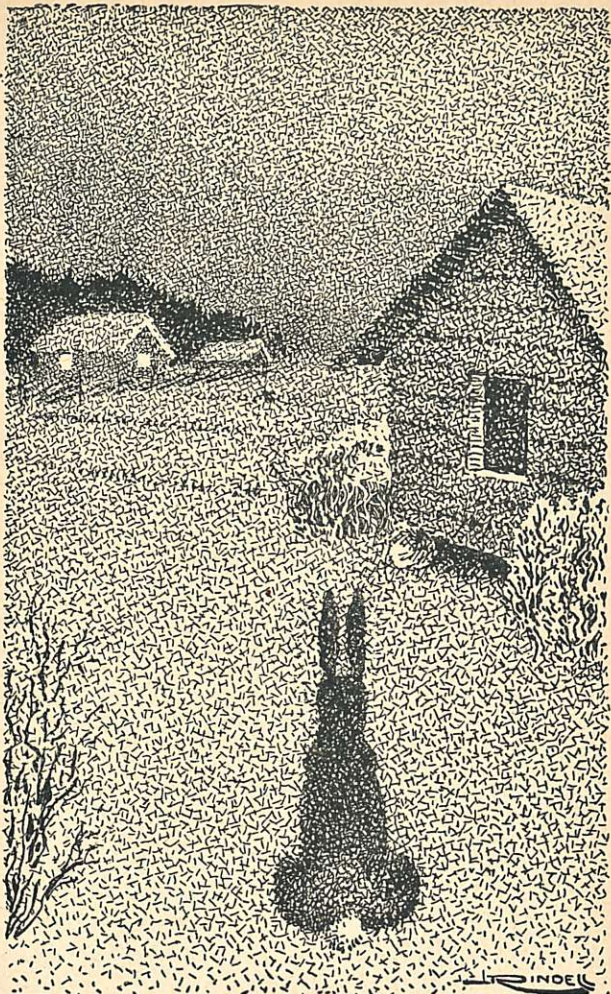
Ja niin vierähtelivät toveruksien päivät
vähitellen syksyä kohti.

Ensi lumi.

Syksyn harmaat ja myrskyiset päivät olivat tulleet huomaamatta. Jänöjussi eleli nyt yksin niityllään, nukkui yksin pesässään. Oli kerran alkusyksystä tehty toverin kanssa tavanmukainen retki takalistolle ja sille tielleen se jäi toveri. Metsämies oli koirineen takalistolla ja mitään aavistamatta oli koira heidän kintereillään ja ajoi ympäri metsiä. Ensin he juoksivat peräkkäin, mutta sitten

Eräänä yönä sitten rupesi tippumaan taivaasta valkoisia
pieniä hiutaleita.

sovittiin, että erotaan ja eksytetään se räyhäävä peto kintereiltä.

Niin erottiin ja toverin jäljille osui hurтта. Kohta kuului metsässä pamahtavan, ja toveria ei kuulunut sen perästä. Hän oli säästynyt ja pötkinyt pesälleen. Ei sattunut hurтта hänen jälkiään löytämään.

Ja niin kuluivat syksyiset päivät. Lehdet putoilivat puista, ja tuuli rapisutteli niitä ladon nurkissa. Niitä satoi maa ihan keltaiseksi. Ne kahahtivat mukavasti kápälän alla ja niitten kanssa pelatessa kuutamoinä unohtui melkein kokonaan suru ystäväen menettämisestä.

Ja sitten tapahtui ihme. Eräänä aamuna hän huomasi käyneen kápäliensä päät valkoisiksi. Mitä ihmettä se oli? Hän koetti nuoleksimalla poistaa valkoista, mutta se ei lähtenyt. Ja sitten valkoista ilmestyi vähitellen muuhunkin ruumiiseen. Ja kaikki ympärillä kävi sitä vastoin mustemmaksi ja alastommaksi. Ei ilennyt enää pesästään lähteä liikkeelle muulloin kuin pimeinä öinä, ja silloinkin vain kun tunki kalvavaa nälkää.

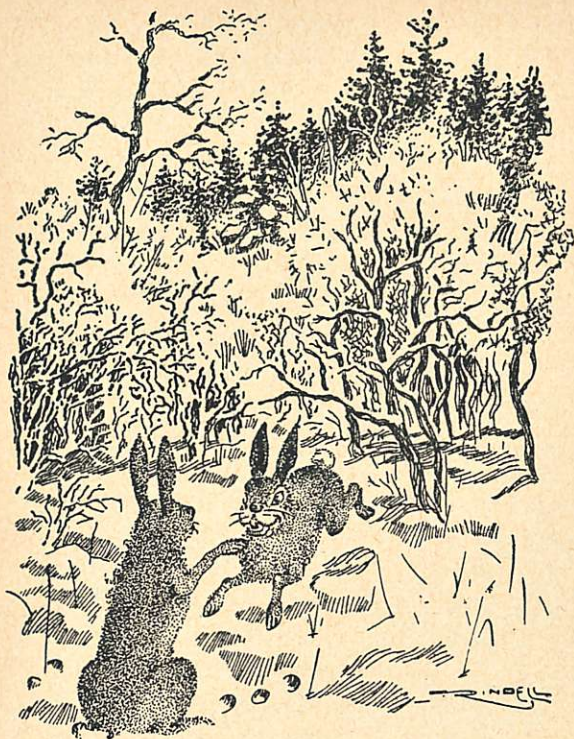
Eräänä yönä sitten rupesi tippumaan taivaasta valkoisia pieniä hiutaleita. Oli siksi valoisaa, että näkiniityltä torpan pihaan

asti. Ja koko tämä väli oli täynnä tippuvia hiutaleita. Kaura-auman vieressä ruokaillessa huomasi Jussi, että niitä alkoi karttua vähitellen maahan. Tieurat muuttuivat valkoiseksi nauhoiksi ja puista pudonneet lehdet peittyivät nekin vähitellen kokonaan.

Sepäs oli somaa. Jussin teki mieli nauraa kurkun täydeltä. Pesän suulta sitä varsinkin oli soma katsella. Hiutaleita tuli vain yhä enemmän ja enemmän maahan, puiden oksille ja niityn aidalle. Ja kun Jussi hie-man torkahdettuaan aamuhämärässä lähti ulos pesästään, oli kaikkialla vain valkoista. Pikku Jussin hupelo ei tietänyt, että oli satanut ensi lumen. Se ihmetteli ja katseli jälkiään, joita syntyi joka paikkaan, missä vain laukkasi.

Mutta ei vielä nytkään Jussi uskaltanut päivisin lähteä liikkeelle. Vasta kun tuli ilta ja tähdet syttyivät, puikki hän ladon kupeitse niityn aitovarten ja siitä näreikköön. Valkoinen rutisi nyt somasti käpälien alla. Se houkutteli syvemmälle metsään, jossa lumi sinertävänä ja salaperäisenä hohti puiden oksilla.

Siinä näreikössä kuukkiessaan näki Jussi lumisten oksien alla jotain liikkuvan. Se oli yhtä valkoista kuin lumikin. Pitipä pistäytyä katsomaan.

Ja, mitä ihmettä! Eikös ollutkin entinen Puputti toveri siinä.

Ka, mitä ihmettä! Eikös ollutkin entinen Puputti toveri siinä?

Ihan piti nousta takasilleen katsomaan.
Se toinen nousi samoin siinä istumaan.

— Onko se Jussi?

— Onko se Puputti?

Mittailtiin vielä silmillä ja tunnusteltiin. Jussi oli lentää selälleen, tuntiessaan entisen toverinsa, jonka jo luuli kuolleeksi. Molemmin puolinen ilo oli valtava ja kuperkeikkojen lomassa kyseltiin toisiltaan kaikkea mitä oli sillä aikaa tapahtunut, kun jouduttiin eroon. — Kun minä luulin, että se metsämies ampui sinut, virkkoi Jussi.

— Samaa luulin minä ja hätäissäni painelin kauaksi korpeen. Makailin monta päivää kivien kolossa ja sitten en enää osannutkaan entisille olinpaikoille. Tällä välin minä olin jo uudessa seikkailussa, mutta pelastin nahkani, kun osasin turvautua koipiini.

— Kerrohan siitä minulle, pyyteli Jussi karistellen käpälillään lunta kuusen oksalta.

— Kerronpahan sitten siellä pesässä. Nyt kisataan, kun tuli lunta, virkkoi Puputti ja lisäsi tepastellessaan:

— Tämä ensi lumi se sai minutkin lähtemään näin pitkälle matkalle, ja onnipa se oli, että tuli lähdettyä. En olisi muuten tiennyt sinun hengissä olevankaan.

Toverukset lähtivät iloisina poikina puikkimaan kotiniitylleen, välillä ryöpytellen lunta käpälillään ja tehden kuperkeikkoja.

— Nyt eivät koirat meitä huomaa, kun tuli lunta, virkkoi Jussi.

— Saattavat jälistä päästä selville, arveli Puputti.

— Sotketaan jälet, näin . . .

Ja Jussi teki niin hassuja liikkeitä, että Puputin piti nauraa oikein makeasti.

Eipä maltettu pysähtyä pesälle, vaan jatkettiin matkaa torpan kartanolle. Rauhallista oli niinkuin ennenkin. Tuoreita hakoja oli ajettu pihaan ja reki oli kumossa halkokasan vieressä. Tallissa purra rouskutteli hevonen. Eipä ollut mitään pelättävää. Kierrettiin kerran saunan ja tuvan ympäri. Jussi aikoi pistäytyä hullutellessaan tallin ovesta olevasta pienestä kolosta talliinkin, mutta Puputti vakavasti kielteli. Riihen ovi oli raollaan ja sieltä tuoksui lämmin olkien haju. Olipa jäänyt kauralyhde riihen eteen. Siitäpä sopi ohimennen haukata nälkäänsä. Sitten laukattiin taas niitylle, niin että lumi pölysi.

Eipä kehdannut vielä pesäänkään mennä. Ilo jälleennäkemisestä oli vielä siksi vilpiton, että sen kunniaksi oli vielä laukkailtava niityllä ristiin rastiin. Päätettiinpä pistäytyä vielä metsäänkin.

Ja sielläkös oli elämä herännyt. Ensi lumi

oli houkutellut kaikki metsän väet liikkeelle. Oravat pyrähтелиivät puusta puuhun, ravahtelivat runkoja myöten ja ryhtyivät toistensa kanssa hippasille. Toisiakin jänöjusseja oli ilmestynyt vesakkoaholle ja kylläpäsiinä tepasteltiin. Kärpät suikkelehtivat pensaasta pensaaseen ja tätä ilakoimista katsellen oli metsokin laskeutunut männyn oksalta alas ja tepasteli kotkotellen toisten joukossa. Mesikämmenkin, maattuaan jonkun aikaa pesässään, oli tuntenut tuoreen lumen tuoksun nenäänsä ja lähtenyt pienelle huvikävelylle. Eipä ukko piitannut nyt saalistamisesta, vaan kämmeniinsä vihellellä löntysti eteenpäin.

Mikko Repolainen oli edellisinä öinä vimmatusti saalistanut, mutta nyt, kun siihen olisi ollut kovin hyvä tilaisuus, kun koko metsän karja kuppelehti aholla, ei hän viitsinytkään. Valitsi semmoisen kiven, johon leikki sopi hyvin näkymään, kapsahti kivelle ja jäi siihen istumaan. Katselipahan siinä vain pää kallellaan ilonpitoa.

Entäpä pienet metsähiiret. Nekin hyppivät lumessa ja vikisivät ilosta, vaikka tiesivätkin, että nyt tulee kova talvi ja pakkakanen pian puree pientä jalkaa ja nenän päätä.

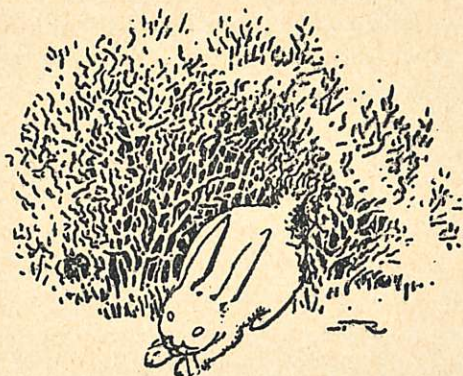
Riekot olivat karkelosta myöhästyneet, mutta jopa nekin meluten tulivat joukkoon.

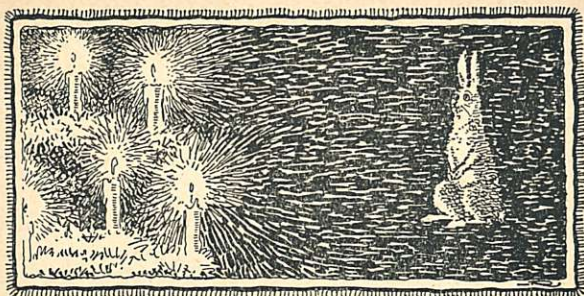
— Kopeok, kopeok, kun uni yritti pettää.

— Vokkökökököö, kylläpä tämä nyt on hauskaa.

Teeret eivät kehdanneet laskeutua maahan toisten joukkoon, kun niillä oli ylenmäärin lystiä karistellessaan lunta oksilta toisten niskaan. Missä vain jänöjussit jonkun näreen juurelle pysähtyivät juttuamaan, siihen teeretkin lunta karistamaan heidän niskaansa, naureksien sitten äänekkäästi kepposelleen.

Ensi lumen tuomaa iloa oli joka paikassa. Vasta aamuhämärässä toveruksetkin malttoivat puikkia pesäänsä ladon kupeelle.

Jänöjussin jouluyö.

Olipa kerran oikein vanha pihajänö, jota jänöyhteiskunnassa nimitettiin haltiajänikseksi. Hän oli valinnut olinpaikakseen vasikkahaan, joka oli aivan peltojen vieressä. Ensimmäisinä poikakesinään oli hän asettunut asumaan talon läheisyyteen ja kunnialla säilyttänyt nahkansa koirilta ja metsämiehiltä. Paikka olikin turvallinen ja kaikin puolin mukava. Ranta oli lähellä ja siinä saattoi hyvin eksyttää koiran jäliltään syksyllä metsästysaikana. Laukkasi vain vesirajaa niin että vesi pirskuu ja pistäytyi sitten rantalouhuun. Siellä sai olla varmasti rauhassa.

Muutamina syksyinä olivat koirat koetta-

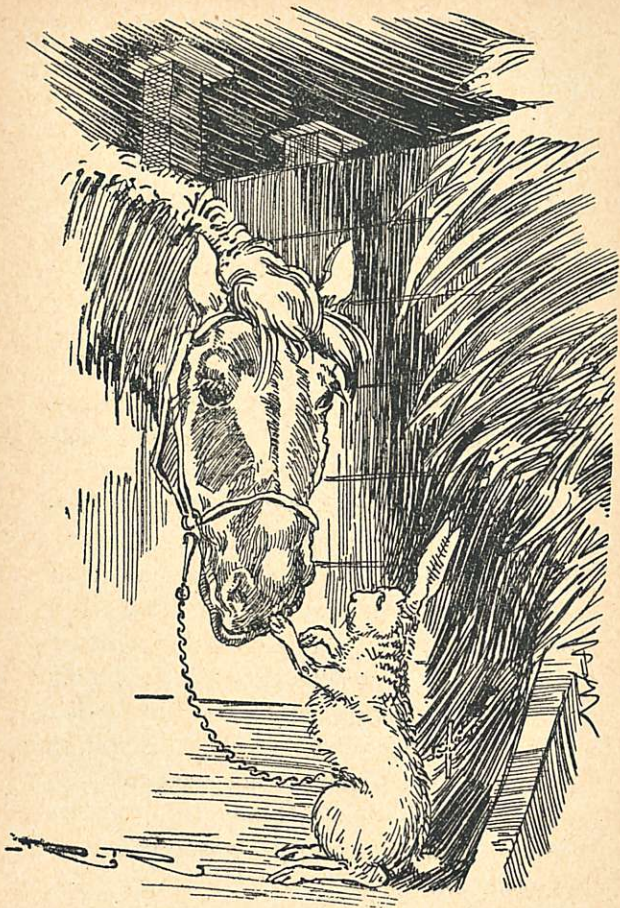
neet saada häntä käsiinsä ja talon pieni poika lankaansa juoksuttaa, mutta kun näkivät turhaksi työnsä, jättivät viimein rauhaan.

Ja sitten on saanut olla omilla oloillaan ja nähdä monta syksyä ja kevättä, kesää ja talvea. Ruokaa on ollut syksyisin ja talvisin kylliksi talon laihopellossa ja kauramailla ja kesällä hienoheinäisillä niityillä. Talvella on ollut erikoisena hauskuutena laukkailla kuutamoinä talon ympärillä ja pistäytyä välistä tallin oven kolosta vanhan ruunan pakinoille ja kápäläänsä lämmittämään.

Ruuna olikin vanha hyvä ystävä ja ker-toili pitkinä talviöinä milloin mitäkin, kun ei jaloiltaan saanut nukutuksi, kun niitä pahojen ilmojen edellä pakotti aina öiseen aikaan.

Oli jouluaaton edellinen yö ja pakkänen oli taaskin ajanut jänöjussin pesästään liikkeelle. Kuun sirppi valaisi hankia ja pakkänen paukutteli aidan seipäissä ja talon seinissä. Kierrettyään talon pariin kertaan, pistäysi jänöjussi taas talliin lämmittelemään.

Vanha ruuna torkkui pää alhaalla parressaan. Ei huomannut jänöjussin tuloa,

Vanha ruuna torkkui pää alhaalla.

ennenkuin tämä kosketti käpälällään lerpattavaan alahuuleen.

— Ka, sinäkö se siinä, virkkoi vanha ruuna ja nosti hieman päätään. Rupesi vähän raukasemaan, kun eilen oltiin koko päivä halon ajossa ja matka oli vastamäkeä. Olisi tässä pitänyt ruveta pitkäkseenkin, mutta takaset ovat taas työssä niin jäykistyneet etteivät anna.. On siinä tuossa kauralyhteen tähteitä, jos nälkä on. Pekka niitä siihen illalla kuletti.

Jänöjussi silpoi lyhteen tyngästä jyvät suuhunsa ja ruuna torakahti uudelleen. Taas piti nykäistä sitä käpälällä alahuuleen.

— Kuulehan, mitä sinulla huomenna ajetaan? kysäisi jänöjussi ruunalta.

— Jopahan se nyt raukasee... eivätkö ajane heiniä ja halkoja ja sitten Pekka sanoi mentävän joulukuusta hakemaan. Eikö liene jouluaatto huomenna, koskapa Pekka antoi kauralyhteitä. Jouluaaton edellisenä iltana se Pekka aina antaa kauralyhteitä.

— Mikä se joulu on, kerropas nyt siitä, pyyteli jänöjussi.

Ruuna vähän virkistyi, nosti päätään ja päristeli. Häntä huvitti jänöjussin tietämättömyys.

— Etkö sitten tiedä, mikä joulu on,

jopa jotakin! Pitänee sitten tässä kertoa aamua odotellessa.

Ruuna päristeli vielä kerran ja aloitti sitten.

— Joulukuusi on semmoinen, että aattona talon naisväet leipovat makeita leipiä, pesivät ja siivoovat huoneita. Aamupäivällä ajetaan minulla pyhiksi heiniä ja kuivikehakoja. Päiväsyötön jälkeen saa Pekka minut, hakeakseen joulukuusen metsästä. Sitten minut jo riisutaankin ja tehdään hyvä ape eteeni. Yöksi tuo isäntä minulle kauroja ja levittää loimen selkääni. Siitä loimen levityksestä saan arvata, että jouluaamuna aiotaan kirkkoon lähteä. Hoh, hoh, kylläkai ne lähtevät tänäkin jouluna, vaikka minä mieluummin olisin Pekan kanssa kotona. Pekka antaisi minulle hyvää heinää ja toisi kädessään taas sitä makeata valkoista leipää.

— Mitä sillä kuusella tehdään? uteli jänöjussi.

— En minä niin varmaan tiedä, mutta Pekka puhuu, että siihen pannaan kynttilät, jotka illalla saunan jälkeen sytytetään. Sanoo Pekka vielä levitettävän kuusen oksia tuvan lattiallekin ja olkipahnoja nurkaan. Ja hyvälle siellä tuvassa tuoksuu

jouluaattona, tiedän minä sen, kun pihamaalla seison ja vedän sitä sieraimiini.

— Lähteekö Pekkakin kirkkoon?

— Lähtee se välistä. Ei se viime jouluna ollut, mutta kaikkina muina jouluna, jotka muistan. Ne ajavat jouluyönä niin kovasti, huokasi ruuna itsekseen.

Minkälaista siellä joulukirkossa oikein on? kysyi jänöjussi silpien parresta hienoimpia heiniä suuhunsa.

— En minä paljon hänestä . . .

Silloin kun ovat kirkonaitaan sitoneet kiinni, olen kirkon ovea avatessa nähnyt, että paljon siellä on kynttilöitä tuikuttamassa.

— Etkö veisi minuakin joulukirkkoon? pyyteli jänöjussi.

— Mitenkäpä sinne sinua . . . Kyllähän sinä tämän matkan laukkaisit, kun mukaan lähtisit.

Sovittiin siinä, että jänöjussi lähtee jouluaamuna mukaan. Ruuna puistaa tiukujaan pihamaalla lähden merkiksi, jolloin jänöjussin on oltava saapuvilla.

Jussukka heitti hyvillä mielin kuperkeikan parresta tallin permannolle.

— Nyt sinun on jo mentävä. Renki tulee kohta tekemään minulle aamuapetta, virkoi ruuna.

— Puista sitten tiukuja.

— Kyllä minä . . .

Jänöjussi pujahti ulos ja parhaiksipa näkyi renki jo tulevankin porstuan ovesta ulos tal-
lille päin. Eipä joutanut muuta kuin aika pot-
kua pesälle painelemaan. Se löi vielä siellä
käsiään yhteen ja ärähti. Älysipäs.

Valkeni jouluaatto. Ei ollut pouta,
mutta ei vahvassa pilvessäkään. Olipahan
vain kipakka pakkanen, että parhaiksi saat-
toi kápäliensä päällä maaten taretä. Lumi-
hiuteita liihotteli hiljaa ylhäältä. Ne putoi-
livat verkalleen ja niitä oli hauska katsella.

Tiesihän hän jotain joulusta. Kaikki met-
sän väethän siitä tiesivät ja juhlivat omalla
tavallaan. Olipahan vain ruunalta kysellyt,
miten sitä talossa juhlittiin. Nyt pitäisi
lähteä kerran katsomaan, minkälaista kir-
kossa on.

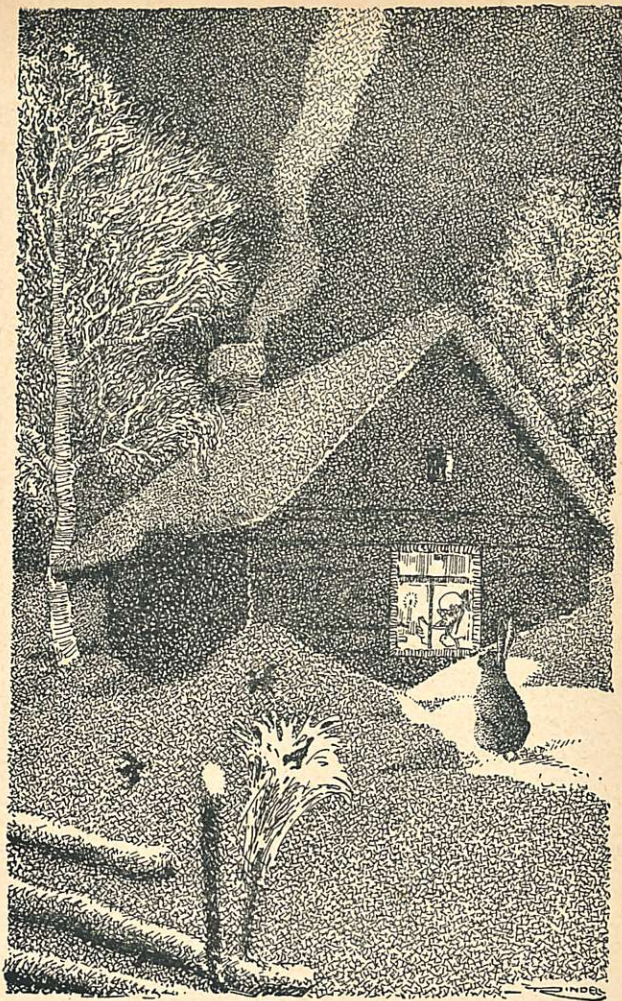
Ilta hämärtyi. Lumi hohti sinertäväm-
pänä ja kauniimpana puiden oksilla kuin
muina iltoina. Ja kun tähdet syttyivät
sinertävässä korkeudessa, tuikkivat ne kirk-
kaammin kuin muina iltoina. Juhlahenki oli
metsässä. Jänöjussi tiesi, että toverit kokoon-
tuivat tänä iltana yhteiseen illanviettoon,
vaan hänpä aikoi pysyä pesässään ja aamulla

seurata ruunaa kirkkomatkalle. Näin mieltien teki hän tavan mukaisen iltakierroksensa, söi laihoa palohalmeesta ja metsätien varresta heinän helpeitä. Haukkasi lunta päälle ja puikkasi pesäänsä, sivellen kypälilään silmänsä puhtaiksi juhlan kunniaksi.

Jouluyö alkoi jo olla loppuillaan, kun jänöjussi heräsi tiukujen helinään. Kiireesti hän kapaisi pesästään oikopolkua pihaan. Mutta voi surkeus! Ruuna oli jo ehtinyt lähteä ja tiukujen ääni kuului jo kaukaa metsätieltä. Jänöjussi loikkasi metsätielle, mutta tiukujen helinä häipyi yhä kauemmaksi, ja hänen täytyi karvain mielin kääntyä takaisin.

Mieli kävi niin apeaksi, että silmät kostuivat ja hämärtyivät. Miten hän olikin niin raskaasti nukkunut! Kylläkai ruuna oli pihassa tiukujaan jo moneenkin kertaan helistänyt ja sitten nauranut, kun hän niin siikeästi jouluaamuna nukkui.

Jänöjussi lähti harmissaan loikkaamaan metsän halki, minne, sitä hän ei itsekään tietänyt, kunhan vain laukkasi. Hetken aikaa laukkailtuaan tuli hän korven laitaan, jossa oli aita ja pieni pelto. Pellon keskellä oli pieni mökki huurteisen koivun ja lumisen

Tuossa istui vanha mies pienen pöydän ääressä.

pihlajan alla. Ikkunasta loisti valojuova hangelle.

Jänöjussi meni lähempää katsomaan, kurkistipa ikkunastakin.

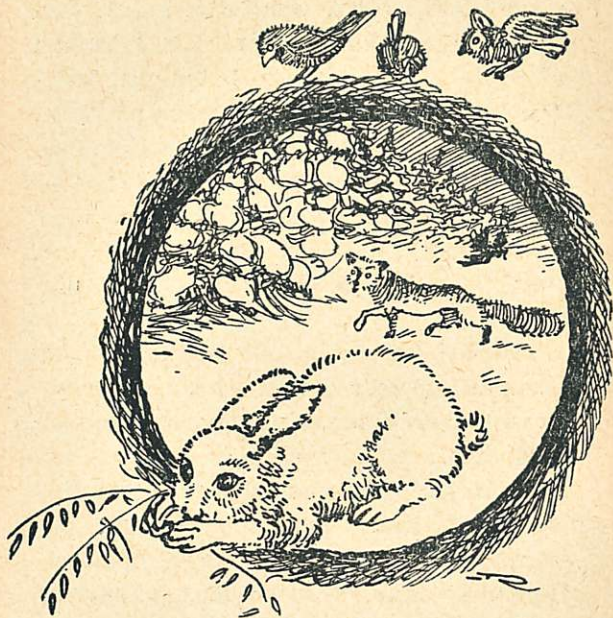
Tuossa istui vanha mies pienen pöydän ääressä, kirja kädessään, ja pöydällä oli kuusi ja sen oksilla tuikki muutamia kynttilöitä. Vanha mies lauloi jouluvirttä hartaana ja loputettuaan laski kirjansa hyllylle, kopeloi jotain uunista ja toi sieltä vadin pöydälle, otti sitten nurkkakaapista leipäpalan ja kas- taen sitä vatiin, aloitti ateriansa. Eipä ollut ukolla herkkuja, mutta kasvoista loisti suuri tyytyväisyys ja aterioituaan korjasi hän ruuan tähteet ja aloitti taas uuden joulu- virren.

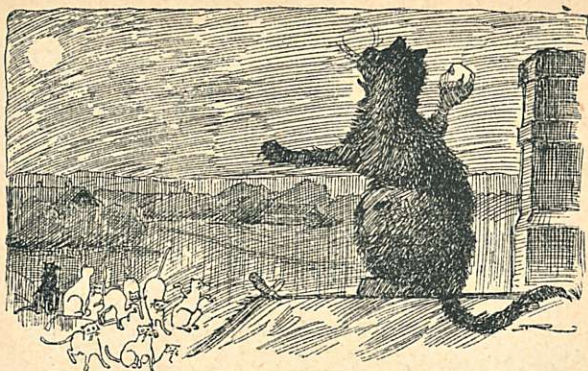
Jänöjussi oli unohtunut ikkunasta katselemaan tupaan. Kun ukko lopetti virtensä, sammutti hän kynttilät ja oikaisihe penkille lepäämään.

Silloin vasta jänöjussi huomasi, että päivä valkeni. Tilhiparvi pyrähti pihlajaan, jossa punaiset tertut loistivat aamuhämärässä. Ka, olipas ukko laittanut joululyhteenkin! Lintuparvi pyrähti jo siihenkin.

Jänöjussi oli unohtanut kokonaan surunsa, katsellessaan tuvan ikkunasta. Iloisin mielin hän kääntyi äskeiselle polulleen ja verkkaan

laukkaili, silpaisten sieltä täältä jotain suuhunsa. Olikin mentävä suoraa päätä laiho-halmeeseen aamiaiselle, koskapa kaikki metsän asukkaat näyttivät olevan aamiaispuu-hissaan jouluaamun hiljaisessa hämärässä.

Kissapataljoona sammakko- kaartia vastaan.

Kissayhteiskunnassa oli ilmestynyt syvää tyytymättömyyttä siitä, että sammakot herrastelivat heidän pyyntimaillaan. Kaikki hiirenpojat joutuivat heidän uhrikseen. Päätettiin pitää asiasta kokous ja kutsuttiin mirrit koolle erään niittyladon taakse.

Kutsua noudatettiin yleisesti. Valtava kissajoukko marssi metsätietä kokouspaikalle ja sangen meluavasti keskusteltiin asiasta, joka oli kohta tuleva kokouksessa esille.

Kun nähtävästi kaikki seutukunnan kis-

sat olivat kokoontuneet paikalle, aloitettiin kokous ja valittiin vanhin joukosta, Alitalon musta Maija puheenjohtajaksi.

Kylläpä oli puhevuorojen pyytäjiä! Hänät pystyssä ja silmät sirrillä pyydeltiin puhevuoroja. Maija oli kiivennyt nurkkaa myöten ladon katolle, jossa istui silmäillen mirriparvea. Jokainen heistä tahtoi puhua yhteen ääneen. Maijan piti jo kiivastua.

— Ellette tuki suutanne, heitän päähänne kiven katolta.

Muristiin tyytymättömänä. Mikä tämä Maija luuli olevansa, kun niin uhkaili. Mokokakin mustakylki! Joku jo ehdotti, että valittaisiin uusi puheenjohtaja.

Selvittiin siitä vihdoinkin kokouksen piitoon ja yksimielinen päätös tuli, että oli julistettava sota sammakoita vastaan. Johtajaksi valittiin suuri, kirjava Mikko.

Retkelle oli lähdeävä jo seuraavana aamuna. Ja kun pitkä matka olisi vaikea marssimalla mennä, päätettiin pyytää Mikolan suurta koiraa kyytimään käsikärryillä matkuetta. Aamulla jo varhain päätettiin lähteä. Aseen sai itsekukin valita mieleisensä.

Tiesivätpä sammakotkin ajoissa tästä mirrien puuhasta ja päättivät järjestäytyä

hekin puolestaan. Ei tarvinnut edes koko-usta pitää, kaikki liittyivät vaaran suuruuden vuoksi sammakkokaartiin, jonka päälliköksi valittiin rumin joukosta, oikein vanha rupisammakko.

Ja kun saatiin tietää sekin, että kissat aikoivat ajaa heitä vastaan komeasti kärryillä, päättivät he ottaa auton, että näyttäisi komeammalta.

Valmistettiin kaikki seuraavaa päivää varten. Johtajat, lähetit ja vakoilijat. Ei puuttunut muuta kuin aseita. Mutta hyviä mukulakiviähän oli maantien ojassa. Ne kyllä kelpasivat.

Tuli sitten seuraava päivä ja sotaliikkeet aloitettiin molemmin puolin. Kissapataljoona lähti ensiksi liikkeelle. Ja kun matkalle lähtijöitä karttui niin paljon, että kaikki eivät mahtuneet käsikärryille, joita Mikkolan suuri Moppe veti, niin nuoremmat marssivat jalkaisin, niinkuin sotamiehet ainakin. Aseeksi oli saanut mikämitäkin, yksi kapustan, toinen hierimen, kolmannella keikkui olalla puntari ja neljäs heilutti luudanvartta, niin että aseistus oli täysin mallikelpoinen.

Marssittiin eteenpäin ja odotettiin sammakkokaartin hyökkäystä. Olihan selvää,

Sotaliikkeet aloitettiin molemmin puolin.

että sammakot, jotka olivat niin häijyjä, ensiksi hyökkäisivät, varsinkin kun olivat saaneet tiedon kissojen liikekannalle panosta.

Ja siellähän sammakkokaarti jo tulikin mahtavasti ja eivätkö pahukset ajaneet oikein autolla! Kissapataljoona nosti hurjan sotahuudon ja hoputtivat Moppea eteenpäin. Mutta Moppe, joka oli lähtenyt vain kyytimään, eikä tappelemaan, karisti valjaansa, jättäen kissakuorman maantielle, samalla loikkien nauraen metsään.

Siinäköäs äläkkä syntyi. Toiset huusivat sammakkokaartille, että väistyä pois tieltä, toiset lähtivät Mopen jälkeen, kurittamaan petturia, joka jätti heidät häpeällisesti keskelle tietä.

— Poistukaa tieltä ja meidän pyyntimailtamme! huusivat kissat kohti kurkkua.

— Pois alta! Me tässä herroja ollaan, kiljuivat sammakot ja ajoivat uhitellen autolleen muutamien mirrien varpaille.

Mirrit alkoivat hutkia aseillaan sammakoita kukkuroillaan olevaa autoa, vaatien metsästysmaitten luovutusta heidän yksinoikeutekseen.

Mutta hyvin järjestetyssä armeijassa on malttia ja reippautta. Sammakkojohtajat perääntyivät ja vahvistivat hyökkystä.

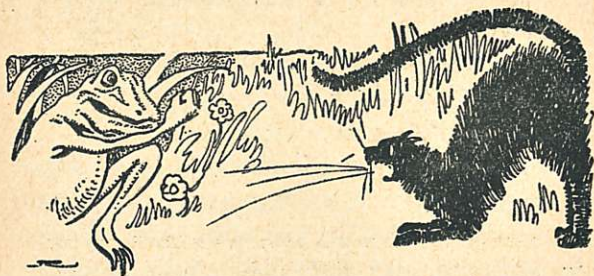
Tien vieressä taistelun kulkua seurannut Mikko Repolainen virnisteli heille.

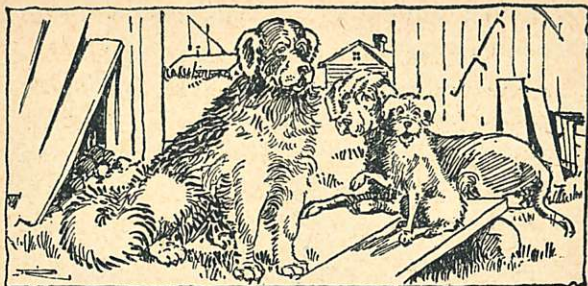
Kissapataljoona köyristi selkäänsä voiton huumeessa ja marssi eteenpäin.

Mutta voi surkeutta! Nyt ne rupikonnat jo taas hyökkäsivät heittäen kiviä tiheänä sateena kissojen pataljoonaan. Päitä ja silmiä puhkeili, hierimet ja kauhat jäivät tielle ja yksi toisensa perästä alkoi pötkiä karkuun. Kohta oli ratkaiseva voitto sam-

makoilla, jotka eivät kylliksi osanneet riemuaan ilmaista.

Häpeissään, hännät alhaalla, päät ja käpälät kääreissä palasivat mirrit sotarekeltään. Tien vieressä taistelun kulkua seurannut Mikko Repolainen virnisteli heille ja harakat nauroivat tien kahden puolen. — Ylpeys käy aina lankeemuksen edellä, huusi vielä Repolainen mirriparoilte, jotka valitellen marssivat kotiinsa.

Koirien kirkko.

Kylän koirat, Moppe, Mikko ja Julle keskustelivat kerran kirkkomatkasta, joka oli päätetty tehdä ensi sunnuntaina.

— Minusta olisi mukavampi istua venheen kokassa, kun toiset soutavat. Nythän kuljetaan venheillä kirkoissa, kun ei ole moottoreita eikä muitakaan vesikulkuneuvoja näin sota-aikana, puhui viisaasti Moppe, pieni pihakoira.

— Niin minustakin, vikkoi Julle, iso villa-koira. Satuin kerran hevoskyydillä kirkkoon lähtemään ja ruumiini tuli ihan kipeäksi. Ajoneuvoissa huojutti niin, että ihan paha teki. Parasta, että ensi sunnuntaina lyöttäydymme venheen kokkaan, kun taloista kirkkoon lähtevät, vai mitä sanoo Mikko?

Mikko, nulikkamainen jäniskoira murahti:
 — Samapa minulle on, miten mennään.
 Omasta puolestani kyllä pidänkin enemmän
 hevoskyydistä, varsinkin talvella. On niin
 mukava haukاهدella hevoselle, joka ottaa
 aina silloin tuiman ravin.

Näin oli tuumittu ja kerran tehty yritys
 kirkkoveneen kokkaan. Mutta se oli ollut
 turha vaiva koiraparoille, venemiehet oli-
 vat potkaisseet heidät maalle ja ulisten
 jäivät nämä katselemaan menijäin jälkeen.

Matka oli liian pitkä lähteä jalkasin tai-
 valtamaan ja päätettiin jäädä odottamaan
 talvea. Pianhan se tulikin ja silloin toveruk-
 set vartomaan tilaisuutta kirkkoon päästäk-
 seen.

— Ja silloin minä istun kuskille ja näytän,
 miten saan hevosen laukkaamaan, uhkasi
 Mikko.

Tulipa sitten tilaisuus. Moppe oli kuullut
 eräänä päivänä tuvassa sanottavan, että
 renkipojan on mentävä kirkolle. Silloin
 Moppe juoksuttamaan sanaa toisille, että
 lähtökuntoon valmistautuvat. Ja kun
 poika ajoi raudikolla, niin yks' kaks' hyppä-
 sivät koirat tienvierestä rekään ja Mikko
 asettui kuskille. Poika nauroi eikä keh-
 dannut ajaa koiria pois reestään. Olihan

Ja niin sitä mentiin kirkonkylään.

lämpimämpi koirien kupeessa kovalla pakkasella.

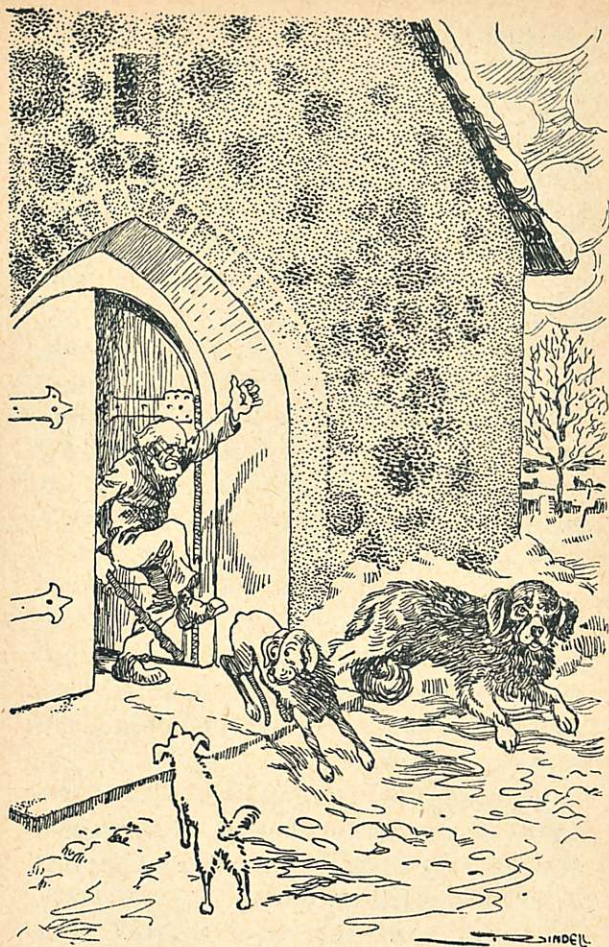
Ja niin sitä mentiin kirkonkylään. Moppe haukahteli ahkeraan kuskilla ja ruuna ravasi niin että tierat paukkuivat. Mikko ja Jullekin jo ihastuksesta haukahtelivat ja poika nauroi. Luminen metsä tien kahden puolen vain vilahteli kun reki tulista vauhtia luisti eteenpäin.

Päästiin kirkonkylään ja kun oli sunnuntai, kirkkokin oli tulijoille avoinna. Koirat menivät kirkkoon ja kiertelivät ihmeissään katsellen joka paikkaa. Olipa soma talo, kun penkkejäkin oli permanto täynnä. Ja sitten semmoiset soittovehkeet! Ihan selkäpiitä karmi niitä kuunnellessa.

Mutta suntio huomasi koirat ja suurella kuhmurakepillään ajoi heidät ulos kirkosta. Ei auttanut sekään, että Julle uhkaavasti murisi ja Mikko haukahteli. Julle sai vielä suntiolta kengän korolla iskun takapäähänsä kirkon ovella.

— Samapa se, tuumivat toverukset. Onhan tämä komeus nyt nähtynä. Parasta, kun tehdään oma kirkko sinne kotimökille, niin ei tarvitse kenenkään siellä meitä pois ajella.

— Niin tehdäänkin ja tulkoonpas sinne suntio, niin näytetään sille, murisi Julle.

Mutta suntio huomasi koirat.

Matka tosin oli näin talvella hauskaa kirkolle, mutta kun ei aina onnistuisi hevoskyytiäkään saamaan, niin parasta oli ryhtyä rakennustyöhön heti.

Mentiin taas samaa kyytiä kuin aamulla-kin ja päivällisen syötyä päätettiin käydä kylän koirien kanssa keskustelemassa asiasta.

Pidettiin kokous, jossa Julle toimi puheenjohtajana.

— Suntioiden ilkeys on teille kaikille tunnettu ja se kuuluu olevan joka paikassa samanlaista, niin minä ehdotan, että rakennetaan oma kirkko ja käydään heti käsiksi rakennustyöhön.

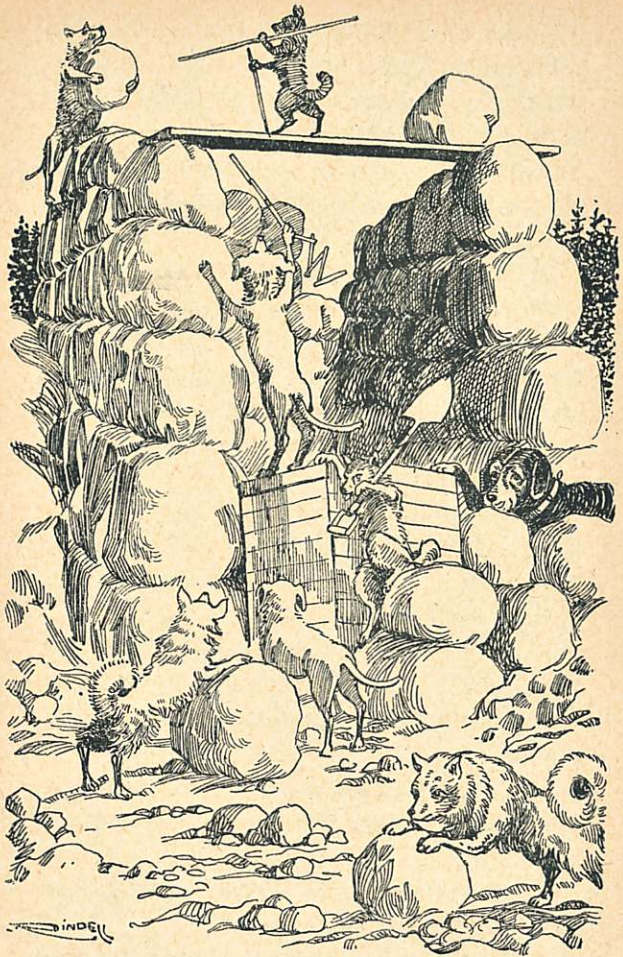
Haukahdeltiin ja muristiin tyytyväisyydestä. Julle oli sitten mainio! Osasi puhua kuin mies ja saada innostumaan. Heti vain työhön käsiksi.

— Ja mitä käytetään rakennus aineena? kysyi Julle nuoleksien tyytyväisenä partaansa. Kiitos oli hänelle kuin makea herkkipala.

— Jaa, miten sen rakennusaineen kanssa, aprikoivat toiset, heilutellen mietteissään häntäänsä.

— Ehdottaisin tehtäväksi lumesta, haukahti Julle, kannatetaanko?

Ihan ulistiin ilosta. Se tuo Julle oli sitten

Koirat kirkkoa rakentamassa.

nerokas keksimään! Lumesta tietysti! Ei olisi puutetta rakennusaineesta.

Seuraavana päivänä koottiin kaikki kylän koirat ja kun sattui vielä suvi sää, oli mainio aloittaa rakennustyö. Hyvin se sujuikin, ja kun piskit olivat muutaman viikon puuhailleet, niin jopa eräänä päivänä vietettiin harjaorren nostajaiset. Julle puhui hyvästä sovusta, joka oli vallinnut rakennustyössä ja toivotti kirkolle pitkää ikää.

Ja seuraava päivänä saatiin katto valmiiksi, eikä puuttunut enää muuta kuin risti vain kiinnitettäisiin harjalle.

— Minä vanhimpana joukosta pyytäisin sen työn osakseni, pyysi Julle. Samalla saan sieltä yläilmoilta lausua läsnä olijoille jonkun mieleenpainuvan sanan.

Julle kiipesi kirkon harjalle risti kainalossaan. Mutta katto oli rakennettu hutilomalla ja Julle muksahti sieltä katon mukana alas. Satuttipa vielä pahasti kuononsa ja koipensa.

— Minä jo varoitin teitä, rakkaat seurakuntalaiset, huonosta työstä, ulisi Julle. Näin tässä kävi. Kämpälä on poikki ja kuono kaikki kappaleina. Vieköön nyt ristin harjalle kuka vain uskaltaa.

Neuvoteltiin asiasta ja jätettiin katon

korjaus toiseen kertaan. Kellään ei ollut halua lähteä sinne putoamaan.

Tulipa sitten keväiset lämpimät ilmat. Seuraavana sunnuntaina päättivät koirat lähteä toimittamaan kirkkonsa juhlalliset vihkiäiset.

Mentiin paikalle, mutta voi ilkeys! kirkosta ei ollut muuta jälellä kuin pahainen hyhmätönkö ja sekin romahti näkymättömiin ja sulii auringon paisteessa vedeksi.

— Tämäpä oli nyt sangen surullinen juttu, muristiin yleisesti. Kuka se neuvoi semmoisen rakennusaineen?

— Tuo Jullehan se oli niin viisas, haukahti Mikko.

Julle lähti häntä koipien välissä jurppiin pois paikalta, toisten jäädessä surullisina tuijottamaan kirkkonsa raunioita, vesilammikkoa ja hyhmäriekaleita sammalmätäiden keskellä.

Kruunajaiset metsässä.

Pikku Pentti kiipesi äidin polvelle.

— Kuulehan äiti, miksi karhua sanotaan metsän kuninkaaksi? kysyi hän.

— Siksi, kun se on mahtavin ja väkevin kaikista metsän asukkaista.

— Onko sitten kuningas aina väkevin kaikista?

— On tämä metsän kuningas.

— Onko karhu sitten oikein kruunattu kuninkaaksi?

— Onpa kyllä. Tahtoisit varmaankin, että kertoisin siitä.

— Kerro sitten, mutta oikein hauskasti.

— Jos vain osaan. No, kuule nyt sitten.

Eräänä syksyisenä päivänä kiistelivät kettu, susi ja ilves, kuka olisi heistä voimakkain. Päätettiin koettaa. Susihan siinä voitolle jäi voimassa, mutta ilves sukkeluudessa. Tuli koppelo kokoukseen, lentää kohautti hongan oksalle ja uteli, mistä on

kysymys. Sanottiin kiistainen asia koppelolle. Susi kehaisi koetuksessa voitolle päässeensä ja virkkoi viimeiseksi:

— Minä olen voimakkain metsässä.

— Hah, hah, nauroi koppelo, kylläpä vähän tiedät. On se vielä yksi, joka on sinua voimakkaampikin. Kämmenellään se sinut rutistaa.

— Kuka se on? kysäisi susi hieman nolona.

— No karhupa tientenkin.

— Vähänpäs kyllä, väitteli susi. Tulkkoon koettamaan. Olkkoon sitten kuningas metsässä, jos voimakkaammaksi jää.

Kutsuttiin karhu voimain koetukseen.

Valittiin tervaskanto, joka piti nostaa ylös maasta.

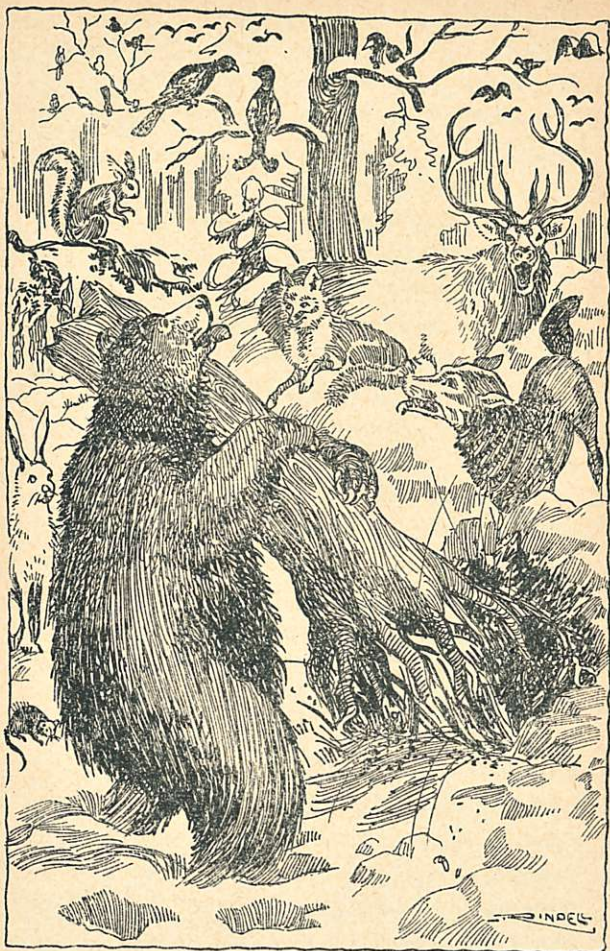
Susi kävi ensiksi koettamaan. Hukka parka reutoi ja tempaili niin, että hiki tippui otsalta. Ärähteli ja suuttui voimattomuuteensa, karjasi karhulle:

— Ei se nouse sinultakaan!

Karhu kävi vuorostaan koettamaan. Sylkäsi kouriinsa ja iski ne kanton. Jopa kanto rusahteli arveluttavasti. Tarttui uudelleen ja karjasi. Silloinpa kanto keikahti kumoon ja kontio voitonriemusta hihkasi, niin että metsä kajahti.

Voimain koetusta oli koko metsän väki

Silloinpa kanto keikahti kumoon ja kontio hihkasi.

hirvestä hiirenpoikaan asti katsomassa. Osoitettiin karhulle suurta suosiota.

— Kontio on voimissa väkevin. Susi saa hävetä.

— Kontio kuninkaaksi!

— Suostuuko kontio meidän kuninkaaksemme? kysyivät kurki ja koppelo, niiten ja kumartaen mesikouran edessä.

— Kun minä vain osaisin, mörähti karhu. Kyllähän minä koettaisin jokaista suojella ja auttaa taitoni ja kykyni mukaan.

Tapahtui kuninkaan vaali, ja kontio huuettiin kuninkaaksi.

— Nyt ei sitten muuta kuin kruunajaisvalmistuksiin, kotkotti koppelo kannon nenässä. Kuka valitaan juhlan valmistajaksi ja juhlamenojen ohjaajaksi?

— Koppelo ohjaamaan juhlan valmistusta ja Mikko Repolainen juhlamenojen ohjaajaksi!

Kaikki olivat yksimielisiä ja puheenvuoroja ei tarvinnut käyttää.

— Käydäänpä sitten valmistuksiin käsiksi ja kaikki minua auttamaan, komensi koppelo. Ylihuomenna on adventtijuha, se sopii mielestäni kruunajaispäiväksi. Työhön joka kynsi!

Valikoitiin kaunein paikka korvessa valta-

istuin saliksi. Ympärillä oli kaunista kuu-sikkaa ja hongikko oli seininä joka puolella. Juhlasalin keskeltä kohosi valtava mätäs, jonka nenässä törrötti tasapäinen tervaskanto. Oltiin taaskin yksimielisiä, ettei parempaa paikkaa juhlasaliksi voisi löytää.

— Ja nyt koristamaan valtaistuinta, koki koppello. Sammalta, kauneimpaa mitä löytyy, kantamaan joka-ainoa. Hukka saa toverineen taitella kuusen oksia ja tuoda paikalle. Me Repolaisen kanssa niitä järjestämme mieleemme mukaan.

Työ alkoi ja hyvin se sujuikin. Olipa siinä elämää. Teeret, metsäkanat ja muut linnut repivät sammalta ja kantoivat kannon juurille, jossa oli toinen työväki, Repolainen eukkoineen ja poikineen ja pari kurkea puuhaamassa. Koppello kääntelehtihe kannon nenässä ja neuvoi, miten työ oli suoritettava. Susi toverineen kantoi kuusen oksia paikalle ja hän murisi tyytymättömänä. Hän oli ollut kokonaan eri mieltä kuninkaan vaaleissa, ja näin jouduttuaan häviölle, päätti hän mielessään tehdä kepposet uudelle kuninkaalle.

Oli vain yksi päivä kruunajaisiin ja työtä tehtiin kuumeisella kiireellä. Hirvi lähetettiin pyytämään Tapiota, juhlapäiväksi

koristamaan juhlasalin lumikoristeilla. Oravat kantoivat naavoja, joilla valtaistuin oli päätetty verhota. Jänöjussit tepastelivat tietä laitellen, jota myöten hallitsijan oli määrä saapua paikalle. Olipa siinä iloista touhua. Kontio hyvillä mielin salaa katseli ja susi poikineen kadehti.

Seuraavan päivän iltana oli kaikki valmiina, katseltiin ja ihasteltiin valtaistui-
men suuremmoisuuutta. Sammalista ja ha-
vuista oli kaikki valmistettu koppelon tai-
tavalla johdolla. Poistuttiin juhlapaikalta,
luvatun aamulla jo aikaisin saapua nallea
odottamaan.

Mutta hukka mielti jatkua itsekseen. Oli siitä jo puhunut tovereilleenkin ja saanut heidän suostumuksensa ja kannatuk-
sensa. Oli huomattu, että kanto, jolle valta-
istuin perustettiin, oli laho ja muutenkin
huojuvalla perustalla. Kun vähän kaivet-
tasiin vain maata sen alta, olisi hyvä pyy-
dys siinä valmiina kontiolle. Nurin niskoin
siitä kellahtaisi siihen noustuaan.

Yön tultua ryhdyttiin tuumaa toteutta-
maan ja kaivettiin kannon alta maata pois
ja asetettiin kanto lahojen pönkkien varaan.
Sitten laitettiin kaikki taas jälleen paikalleen.

— Saa siitä tuleva kuningas aikamoisen

pyöräyksen, naureksi yksi ilkeän työn teki-
jöistä.

— Hyvä, ettei selkäänsä katkaise, arveli
toinen.

Poistuttiin ilvehtien ja odotettiin aamua.

Mutta taivaalta alkoi tipahdella suuria
lumihiuteita ja yön tullen tuli pyry. Aamu-
puolella lakkasi lumen tulo ja Tapio, jolta
oli viimeistä kaunistelua pyydetty, siirteli
taivaan verhoja, että tähdet pääsivät tuikki-
maan. Pakkasukkoa pyyteli vielä Tapio
avukseen ja kohta paukahteli metsässä
hänen kuhmurainen keppinsä, kun hän ra-
kenteli huurrevaippoja puihin ja kuningas-
istuimen ympärille.

Ja kun tuli aamu ja aurinko nousi, kimal-
teli juhlasali ja koko metsä komeimmissa
timanteissaan. Metsänväki ryhmittyi valta-
istuimen ympärille odottamaan mesikämmen-
mentä.

Hetken kuluttua tulikin kurki eellimäisenä
ja hänen perässään kontio tallustellen hitain
ja arvonsa mukaisin askelin paikalle. Kurki
otti juhlallisimman ilmeensä ja kumarteli
kontiolle.

— Herra kuningas, suvaitkaa nousta valta-
istuimellenne, koko metsä palvelee nöyränä
alamaisena teitä.

Karhu kiitti kunniasta ja luottamuksesta, jota hänelle oli osoitettu ja alkoi kavuta kannon nenään. Mutta hukka tovereineen naureksi salaa kouraansa ja jännityksellä odotti, miten nallelle kävisi.

Kontio pääsi kannon nenään, joka alkoi jo arveluttavasti raskaan painon alla huojuua. Koppelo lasi kanervanvarsista ja jäähiileistä tehdyn kruunun hänen päähänsä ja aikoi ruveta puhetta pitämään, mutta silloinpa istuin petti ja nalle kellahti korkealta alas mättään juurelle suurella ryskinällä.

Hukka päästi tovereineen iloisen naurun, mutta toiset kävivät sanattomiksi hämmästyksestä.

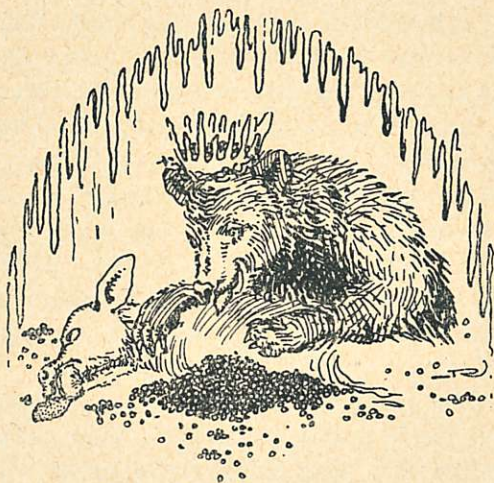
Nalle oli satuttanut selkensä kiveen ja hirveästi ärjyen kömpi hän jaloilleen, karjasi vielä niin, että siivekkäät koholle hypähtelivät ja kävikourin käsiksi valtaistui-meensa ja hajoitti sen perustuksiaan myöten.

Mikko Repolainen oli salaa seurannut hukan työtä ja suhahti nyt koppelon korvaan tapahtuneesta petoksesta. Koppelo otti nyt puhevuoron ja kiirehtien karhulta pyytämään anteeksi, ilmaisi yleisölle hukan salajuonet. Samalla pyysi hän, että nalle olisi heidän kuninkaansa kaikesta huolimatta.

Hukka käskettiin koko sukunsa kanssa poistumaan ja kun tämä oli muristen vaatimuksen täyttänyt, voitiin jälleen ryhtyä juhlaa jatkamaan.

Iltapäivällä, kun istuttiin yhteisellä juhla-ateriaalla, sulin nallen mieli jo täydellisesti, kun hänelle tarjottiin makea vasikkapaisti marjojen kanssa.

Ja siitä lähtien on nalle ollut metsän kuningas eikä hänen valtaansa käy enää kukaan riistämään.

Nallen jouluyö.

Nalle oli joulun edellisenä päivänä kääntänyt kylkeään ja nukahtanut uudelleen. Mutta seuraavana yönä oli pakkanen paukutellut niin korvia särkevästi, että nalle oli herännyt ja haukotellut pitkään ja sitten ärjähtäen ponnahtanut pesästään ulos. Olihan se tosin vastoin tavallisuutta, että hän unensa katkaisi keskellä talvea, vaan olipa tässä vielä aikaa maatakin, jos hieman pistäytyisi töllistelemään, mitä nyt metsässä oikein puuhattiin, koskapa pakkasukkokin niin mahtavasti moukaroi.

Nalle istui takasillaan ja haisteli ilmaa, kylläpä oli tiukka pakkanen! Ihan nenänpäähän otti. Kas, miten metsäkin oli vahvassa huurteessa ja luntakin näytti olevan kovin vahvasti. Eikös kuukin näyttä-

nyt naamaansa metsän takaa. Olipa laihtunut. Ei ollut kuin puolikas naamasta jällellä.

Mitähän, jos tekisi pienen kierroksen metsässä. Hyväksi se kai olisi, kun jäsenetkin tahtovat jäykistyä. Ja olipa korea kuunvalokin metsään vetämässä.

Nalle vihelsi kämmeniinsä, joita pakkanen oli hieman puraissut, ja lähti sitten löntystelemään. Ääh, miten jäykäksi ne takaset taas olivat tulleetkin! Ja kylläpä hankikin upotti. Taitaisi olla parasta, jos kääntysi pesäänsä takaisin.

Nalle oli löytänyt metsätien ja tarkasteli sitä. Ähäh, sepäs kannatti. Pitääpä katsoa, minne se menee.

Nalle löntysteli ja raapaisi mennessään pihkaa puun kupeesta suuhunsa. Vihelteli ja ärähteli, kun huurretta sattui niskaan karisemaan puitten oksilta.

Ka, mikäs sieltä nyt tuli kelkkansa kanssa? Ihminen taisi olla, mikä lienee partaniekka. Heh, eiköhän liene ihan vanha joulu-ukko liikkeellä. Olipas vain!

— Hyvää iltaa, ukko! Mihin sinä taas tuon kelkkasi kanssa taivallat? kyseli nalle, lyöden olalle vanhaa joulu-ukkoa kämmenellä, niin että tämä oli hankeen tuiskahtaa.

— Sitäpä vanhaa tointani hoitelen. Pi-

Hyvää iltaa, ukko!

täisi vain jouduttaa kilteille pojille ja tytöille näitä tavaroitani. Mutta mitä vanha veli nyt aikoo, kun on pesästään noussut. Varmaankin jonnekin joulunviettoon?

— Onko nyt sitten joulu? kysyi nalle ihmeissään.

— Sitä se on, kun aina makaa, ei tiedä joulustakaan mitään. Aatto-ilta on toki parhailtaan. Pitäisi tässä näitä viimeisiä tavaroitani joutua jakelemaan. Hauskaa joulua vain sinulle!

Joulu-ukko lähti kelkkoineen eteenpäin ja nalle jäi siihen ihmettelemään. Vai oli nyt joulu, sepä mukavata! Pitääpä katsoa, vieläkö metsässä vietetään joulua niinkuin ennenkin.

Nalle tassutteli ja puhalteli kouriinsa. Kovinpa se pakkanen nyt tungetteli. Ihan huurteeseen veti naamankin. Kas, eikös olekin metsän väki liikkeessä. Tuosta on Repolainen loikkinut joulupaistin hakuun ja metsäkanat kuppelehtivat tuolla niityllä.

Nalle vihelsi ja riekot vastasivat: — Väkkärä, kärä, kää, pakkanen on. Teeri parvi kotkotti ja karisteli lunta koivusta hänen hartioilleen. — Malttakaahan, ärähti nalle, jospa pääsen sinne puuhun, niin . . .

— Jäykätpä ovat takasesi, ilvehtivät koppelot. Tassuta vain siellä maassa.

Puputtien ja tonttujen tanssi nallen ympärillä.

Nalle tunsí tulevansa juhlatuulelle. Oli-kin virkistävää lähteä kerran talvessa jaloittelemaan, varsinkin näin jouluyönä. Kah, jänöjusseja, mitä iloaan pitävät! Kylläpä niillä on hauskaa.

Puputit, huomattuaan nallen, tulivat ja ympäröivät hänet piiriin keskelleen, ja siten aloitettiin joululaulu.

Hei, hei, nalle kulta, nyt on joulu,
 metsänväeltä jo loppui touhu,
 kilvan käymme kaikki karkeloon.
 Kopsis, tupsis, metsän vanha ukko,
 laita pesäs päälle lumilukko,
 hei, hei, kaikki joutaa karkeloon.

— Menettekö siitä! tuhahti nalle ja hotaisi jussukoita kämmenellään, mutta nämä vain jatkoivat piiriään ja teeret ja metsot karistelivat lunta lisää hänen hartioilleen. Eivätkös pienet lumilinnan tontutkin kuulleet, että nalle on lähtenyt liikkeelle. Lumisten näreitten alta alkoi kiilua iloisia silmiä ja nauravia suita ja kohta tontut lehahtivat jänöjussien kanssa samaan piiriin. Ja nyt-kös laulettiin niin että metsä kaikui. Nalle hörähteli, mutta ei osannut suuttua, vaikka pikkutontut jo nykivät häntä turkistakin.

Ja koko metsänväki tuli leikkiä katso-
maan. Hukka kiipesi isolle kivelle ja Repolainen tovereineen nousi ladon katolle näytelmää kallella päin seuraamaan.

— Mitäs nyt keksitte, mörähti nalle hyvä-
tuulisesti, kun laulu oli loppunut.

— Nyt lähemme saattamaan mesikämmen-
mentä pesälleen, sanoivat jänöjussit. Ja
kun nalle katsoi parhaaksi tämän iltakävelyn
lopettaa ja kääntyi pesälleen, lähtivät
ensin jänöjussit, sitten tontut ja näiden
perään koke metsänväki. Olipa komea
saattue nallella.

— Mutta ettekö pahanilkiset tarjoa mi-
tään syötävää minulle? ärähti nalle, olisipa
nyt vasikanpaistia ja puolukoita!

— Niitä herkkuja emme sulle saa, mutta
muuta hyvää tuomme, kun istut vain odot-
tamaan.

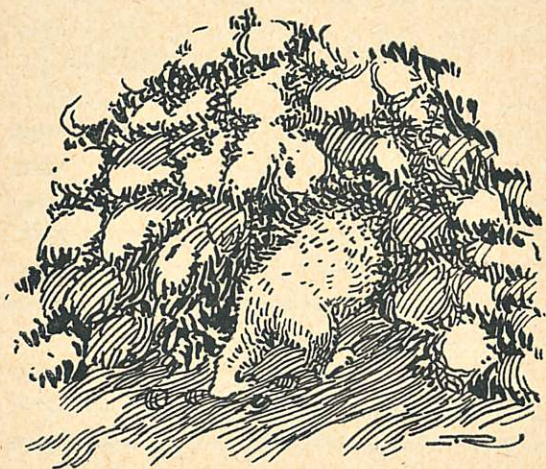
Nalle istui tien viereen ja mietti mitä
hänelle tarjottaisiin. Jokohan toisivat ihan
jouluherkkuja.

Kylläpä metsässä kävi rapina, kun irroi-
tettiin pihkoja puista. Ja kohta tontut
kantoivat sylin täydeltä pihkaa ja sulloivat
sitä nallen suuhun.

Nalle maisteli. Mitä? Pihkaahan se oli,
pätö herkkua, ja vielä jouluyönä. Eipä

kestinkiä kehdannut kehua. Parasta, kun lähtee untaan jatkamaan.

Ja nalle lähti löntystelemään hieman tyytymättömänä muristen, kun juhlakestitys oli ollut niin keskinkertaista laatua. Ja metsänväki seurasi kulkueena pesälle saakka, jossa vielä molemmin puolin toivoteltiin rauhan joulua metsänväelle ja nallelle hyvää unenjatkoa.

Pappilan hiiren joulu.

Vanhassa pappilassa oli joulun edellisenä päivänä pantu kaikki mullin mallin. Vanha Riitta oli oikein suursiivoustuulella, niinkuin aina ennenkin suurien juhlien edellä. Mutta nythän oli tulossa kaikista suurin juhla ja vanha Riitta sai oikein poskensa punakoiksi puuhatessaan.

Hiiriperhe oli asunnut jo vuoden pappilassa. Ruokakonttorin komeroissa oli hyvä piileksiä vaanivalta kissalta ja sieltä löytyi yhtä ja toista hyvin makeata maisteltavaakin. Hiiriemo tiesi, että joulu oli tulossa. Se oli puhunnut siitä pojilleenkin ja kaikin odottivat he nyt, milloin ruokakonttorin hyllylle ilmestyisi jouluherkkuja. Vesi kie-

lellä kuvaili hiiriemo niiden makeutta pojilleen.

Hiiriemo ei ollut muistanut ollenkaan juhlien edellä käypää suursiivousta. Niinpä hän nytkin hämmästyi, kun pappilan palvelijat kolistelivat huoneissa luutineen ja vesisankoineen ja tulivat viimein ruoka-konttoriinkin, vanha Riitta komennellen ja koluten hyllyillä. Eivätkös pistäneet kynsiään ihan joka komeroon! Hiiriemon täytyi sukkelasti käyttää pieniä jalkojaan, päästäkseen pakoon.

Aikansa touhuttuaan ne menivät ja hiiriemo palasi jälleen katselemaan minkälaista siellä nyt oli. Kylläpä olivatkin osanneet panna kaikki hyllyt ja komerot puhtaiksi. Haisi vain luudalta ja vedeltä eikä yhtään ruoka-aineilta. Mitä tässä nyt suuhunsa pistäisi joulukerkuja odotellessa. Isähiiri-kin tuli työstä jo päivälliselle ja tahtoi ruokaa. Pojatkin siinä jo nälissään vikisivät.

— Mistä minä nyt teille ruokaa annan, kun kaikki on näin puhdasta, valitteli hiiriemo. Parasta on kai ruveta odottamaan joulukerkuja.

Isähiiri jupisi huonosta taloudesta ja pujahti koloonsa. Oli kai mentävä aittaankakertamaan raakaa lihaa. Hän olikin

ollut sinne sopivaa koloa etsimässä ja päivälliselle lähtiessään löytänytkin. Raaka liha ei tosin maistuisi kovinkaan hyvältä, mutta nälkä siitä toki lähti. Ja isähiiri pujahti kolostaan seinän alitse lumipolulleen ja aittaan. Huh! kylläpä siellä oli kylmä ja liha niin jäässä, että hampaita paleli! Mitä se oli! Tuliko sieltä joku? Pakkanen taisi vain nurkissa paukutella.

Palattuaan perheensä luo, tunsii isähiiri nenäänsä hienon paistetun lihan lemun. Ruokasalissa kalisteltiin astioita ja kuului vanhan rovastin ääni. Ahaa, olivat kai päivällisellä. Kohta kai tuotaisiin tähteet ruokakonttoriin ja silloin saisi emo ja pojat popsia lämmintä lihaa ja muitakin mukavia ja hän, höperö, oli lähtenyt suotta jäiselle aterialle aittaan. Harmitti vähän. Emo ja pojat vielä naureksivat hänen hätäilylleen.

Siinähan Riitta jo toikin ruuan tähteitä. Kun nyt menisi vain pois. Kas, eikös ollut leipäkorissa tuoretta leipääkin, ja miten herkullisen näköistä oli liha paistiastiassa! Ei muuta kuin käsiksi vain!

Sopipa nyt kylläisenä jäädä odottelemaan jouluherkkuja. Kai niitä jo valmistettiinkin, koskapa keittiöstä tuli niin herkullinen tuoksu nenään.

Hiiriperhe odotti. Vihdoin viimeinkin toi Riitta kopan ja asetti sen hyllylle. Ihan vesi tuli jo kielelle.

Vai rinkilöitä ja pieniä leipiä! Ah, tämäpä mainiota! Maisteltiin. Hiiriemo kehoitti isähiirtä tekemään leivoksista kassaa pyhiksi ja isähiiri ryhtyikin oitis toimeen.

Mutta voi ilkeys! Riitta oli tullut niin hiljaa ruokakonttoriin, ettei kukaan heistä huomannut, ennenkuin tämä löi käsiään yhteen ja hihkasi.:

— Hiiriä! Pitääpä hakea kissa!

— Niin se nyt kävi taas sinun huolimattomuutesi takia, porasi isähiiri emolle. Nyt joutuun piiloon!

Riitta toi kissan ja meni pois. Emohiiri tarkasteli loukostaan, mitä tuo nyt aikoisii. Kämpäliään nuoleksi ja näytti tyytymättömältä. Se oli kesken makeinta untaan riepoitettu salin sohvalta tänne. Köyristeli selkäänsä ja vastahakoisen näköisesti asetui vahtiin.

No nyt tuotiin keittiöstä jo torttuja! Olisipas vain päässyt maistamaan! Ihan piti sylkeään nieleksiä.

Mirri ei näyttänyt välittävän nyt saalistamisesta. Sen häntä nytkähti yht'äkkiä ja se nousi köyristellen. Vetä sitten kämpälälään oven auki ja meni matkaansa.

Hiiiriä! Pitääpä hakea kissa.

— Hei vaan! iloitsivat hiirenpojat. Nyt isä ja äiti kantamaan torttuja piiloon ja maistelemaan! Mutta tortut olivatkin niin painavia, että vaivoin sai hiiripari niitä liikkeelle.

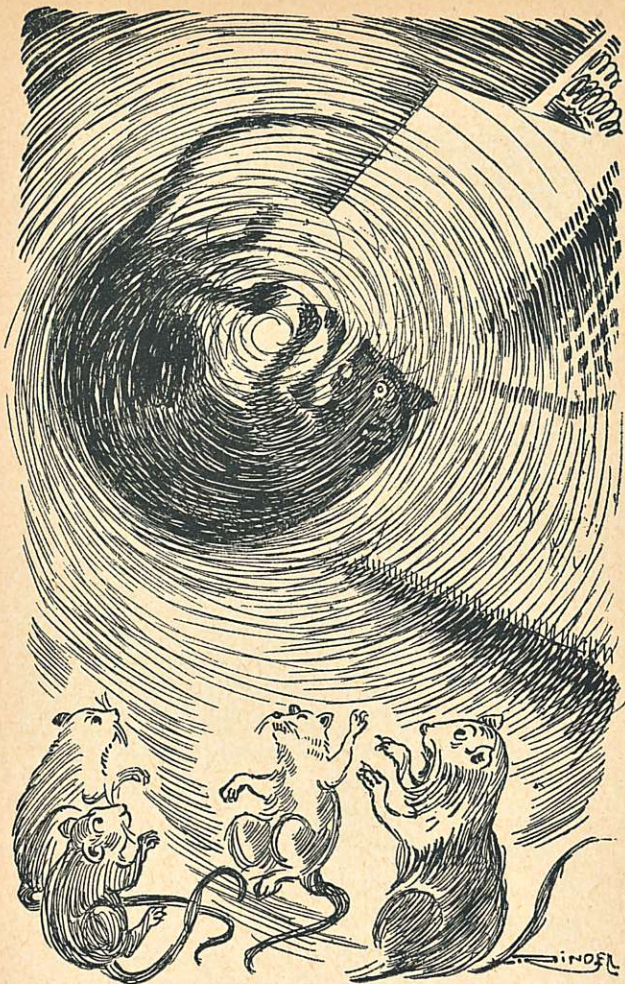
— Ponnistapas nyt! kehoitti isähiiri ja torttu vierähti permannolle. Tuli taas torat äidille huolimattomuudesta ja käytiin uuteen käsiksi. Se ei liikahtanutkaan! Parasta oli, että kävi niitä vain siinä syömässä.

— Herra isä! Kun ihan yritti kiinni saada! siunasi emohiiri ja hiiriperhe pujahti taas loukkoonsa. Pappilan nuori poika oli tulla touhunnut ruokakonttoriin ja kahmaissut kouransa täyteen torttuja. Keittiössä mennessään kuului puhuvan hiiristä, ja taas toi Riitta kissan, tällä kertaa toisen, ja silmäili leivoksiaan ja nosti ne toiseen paikkaan.

— Niin se nyt kävi, pahoitteli isähiiri. Jos oltaisiin varovaisempia, ei olisi tuota petoa tuotu. Tunnen minä tuon mirrin siksi, että ei se nyt tehtävänsä kesken heitä.

Eikä mirri heittänytkään. Koko yön vartioi ja seuraavana päivänä pujahti vain syömässä ja tuli uudelleen.

Vanha Riitta kävi vielä nostamassa leivoksensa uuteen paikkaan. Jätti kummin-

Mutta hän salkin laitoksesta niin ankaran iskun päähänsä,
että oli vähällä pyörtyä.

kin eräänlaiseen laitokseen yhden tortun ja pisti sen aivan heidän kolonsa suulle. Se oli varmaankin tarkoitettu jouluavuksi.

Ja kun kissa taas pyörähti konttorista pois, riensi isähiiri suoraapäätä haukkaamaan tuosta tortusta. Mutta hän saikin laitoksesta niin ankaran iskun päähänsä, että oli vähällä pyörtyä. Ja kun siitä selvisi, tuli verta nenästä, jota kauheasti pakotti.

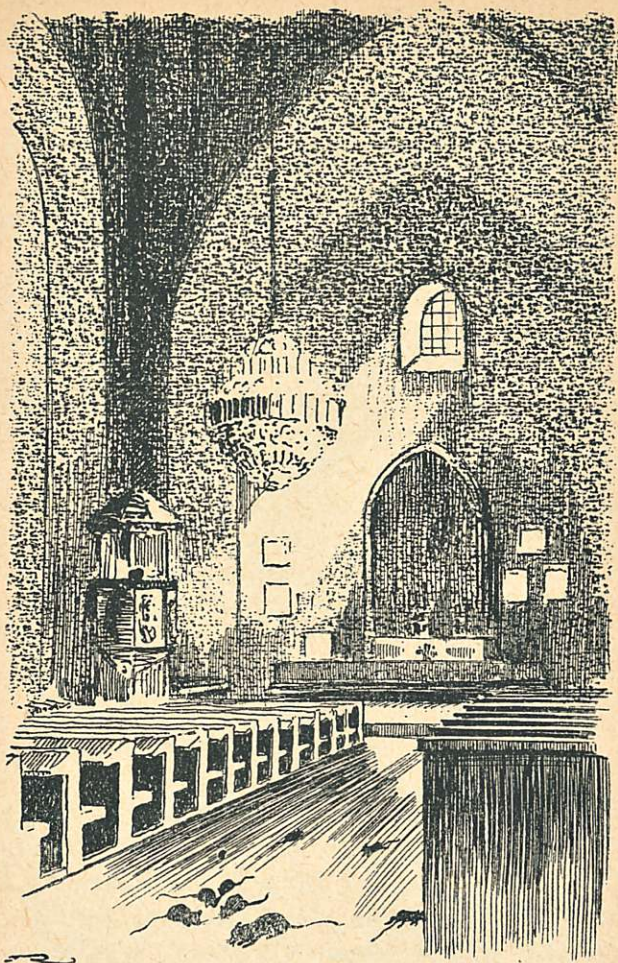
— Tämä oli suora murhayritys meitä vastaan, huusi emohiiri. Eipä luulisi noin hävyttömiä ihmisiä olevan ja vielä sitten pappilassa. Parasta, kun lähdemme pois koko talosta. Ei tässä kumminkaan koidu mitään joulurauhaa meille.

Ja niin päätettiin lähteä vierailemaan toiseen taloon, ainakin joulun pyhiksi.

Kohta oli perhe matkalla ja kartanon taitse taivallettiin kirkkoa kohti, joka näkyi metsän takaa. Isähiiri oli arvellut, että se mahtoi olla vielä rikkaampi talo kuin pappila, koskapa oli suurempikin.

— Vik, vik, vik, iii! riemuitsivat hiiripoikaset päästessään maailmaa katsomaan hiukan ulommaksi pappilan nurkkia.

Päästiin kirkon aidan sisään ja isähiiri löysi ensiksi pienen hiiripolun, joka vei kirkkoon. Mitäs muuta kuin rohkeasti

Kylläpä teillä on täällä komeata!

sisään, koskapa ei sieltä kuulunut edes mitään liikettä. Polku ja kolo sen päässä vei suoraan sakaristoon. Eipä näkynyt mitään peljättävää. Nurkasta kuului vain rapinaa. Siellä oli varmaankin talon asukkaita.

Messupaitojen takaa pujahti kirkon isäntähiiri ja huomattuaan vieraita, toivotti nämä tervetulleiksi. Kun emäntähiirikin oli tullut paikalle ja tutkittu ja tunnusteltu toisiaan, huomattiin, että oltiin sukulaisia pappilan hiirien kanssa. Samaa sukua, vieläpä ihan läheisiä.

— No tämäpä oli nyt hauskaa, sanoi emäntähiiri ja pyysi vieraitaan lähtemään suurempaan huoneeseen, kirkon puolelle.

— Kylläpä teillä on täällä komeata, virkkoi emohiiri ja katseli kynttiläkruunuja ja pylväitä.

— Taitaa olla muutenkin ruokaisa talo, arveli isähiiri, joka näin nenäkääreeltään hädin tuskin kykeni puhumaan.

— Noo, se on nyt niin, että ruokien kanssa on välistä vähän niin ja näin, mutta toimeenhan me täällä tulemme. Se on kumminkin kaikista parasta, että kissoja ei ole täällä rauhaa häiritsemässä.

— Nehän ne saivat meidätkin jättämään

kotimme pappilassa ja sitten eräs laite, puhui emohiiri ja selitti kirkon hiirille koko historian.

Emäntähiiri surkutteli ja isäntähiiri kuo-
hui oikeutettua vihaa.

— Tämä on jo liian hävytöntä! Meidän täytyy vähitellen keksiä keinoja ihmisten petomaisuutta vastaan.

Ilta oli jo hämärtynyt ja emäntähiiri huomasi, että vieraille on tarjottava päivällistä.

— Huvittele nyt vieraita, sanoi hän isäntähiirelle, minun on mentävä laittamaan ruokaa ja sitten vietämme hieman jouluiltaa.

Isäntähiiri lähti näyttelemään kirkkoa vierailleen joka puolelta. Kiivettiin parvekkeelle ja poikahiiret vikisivät ilosta päästessään niin korkealle.

— Vik, vik, vii ii! nyt on joulu! Aamulla tulee suntio kirkkoon ja sytyttää pitkällä puutikulla kynttilät. Sitten meillä on oikein hauskaa!

Pianpa joutui päivällinenkin ja emäntä tuli kutsumaan vieraitaan aterialle sakaristoon.

Isäntähiiri hieroi kynsiään ja puhalteli niihin. Taisipa siellä ulkona olla hieman

pakkanen, kylmä tässä talossa oli jouluna niinkuin muulloinkin.

Emäntähiiri oli saanut päivälliseksi yhtä ja toista. Kuu paistoi sakariston ikkunasta suoraan pöydälle, jossa oli kynttilä, vanha kirjan kansi ja kuivunut leipäpala, joka joskus lienee jäänyt suntiolta sakaristoon.

Pappilan hiiret hämmästyivät kirkon hiirien vaatimatonta jouluateriaa, siitä huolimatta käytiin siihen kursailematta käsiksi. Isäntähiiri tarttui halulla vanhaan kirjan kanteen. Se oli hänestä oikein harvinaista mieliruokaa ja emäntähiiri kehoitteli vieraitaan käymään käsiksi kynttilään, jonka tarjoamisesta hän tuntui melkein pä ylpeilevän. Poikahiiret jyrivät itku kurkussa kuivunutta leivänpalaa. Eipä totisesti heidän mielestään olisi kannattanut jättää pappilan jouluherkkuja tämän takia. Palelikin niin, että hampaat kalisivat. Kaikki isähiiren syytä, joka oli hölmöyttään mennyt särkemään nenänsä.

Poikahiiret aikoivat jo pyytää äitiä lähtemään heti takaisin pappilaan, mutta kirkon hiiret alkoivat kertoa jouluaamun viestosta heidän talossaan niin ihmeellisiä asioita, että päättivät sitä jäädä katsomaan ja kärsiä tyynesti kehnon jouluaterian ja vilunpuistatukset.

Ateria lopetettiin ja isäntähiiri kehoitti veisaamaan jouluvirttä, mutta emäntähiiri oli saanut nuhaa ja pappilan hiiret olivat siksi huonolla tuulella, että se jäi sikseen. Pui-kittiin nukkumaan rovastin vanhaan karvalakkiin, joka oli kerran unohtunut sakariston nurkkaan ja päätettiin jouluaamuna nousta varhain ylös.

Kun suntio sitten jouluaamuna sytytteli pitkällä puutikulla kynttilöitä kirkossa, pujahtivat kirkon hiiret vieraineen sakaristosta kirkkoon ja kuoripöydän alle vanhojen messupaitojen poimuihin. Pappilan hiiret olivat jo käyneet julkeiksi ja valittivat äänekkäästi vilua ja nälkäänsä. Mutta olipa mukavaa katsella valojakin, joita syttyi joka puolella kirkossa. Ihan silmiä häikäisi. Eivätpä olleet suotta kehuneet kirkon hiiret jouluaamun komeutta heidän talossaan.

Kun ihmisiä alkoi tulla kirkkoon, pelästyivät pappilan hiiret pahanpäiväisesti ja painautuivat messupaidan syvimpiin poimuihin. Pelko ei suinkaan vähentynyt urkujen mahtavasta äänestä. Isäntähiiri jo hymähteli vieraittensa lapsellisuudelle, josta pappilan hiiriherrasväki tuntui vain tulevan entistä pahemmalle tuulelle.

— Meitä ei ainakaan tämä komeus elätä,

kirskui emohiiri hampaittensa välistä. Lähdemme heti pappilaan, kun tulee vain tilaisuus pujahtaa tästä pois.

— Ne makeat tortut, ihan vesi kielelle tulee, ääntelivät poikahiiretkin.

— Ja entäpä rinkelit ja lämmin siankinkku! vinkui emohiiri.

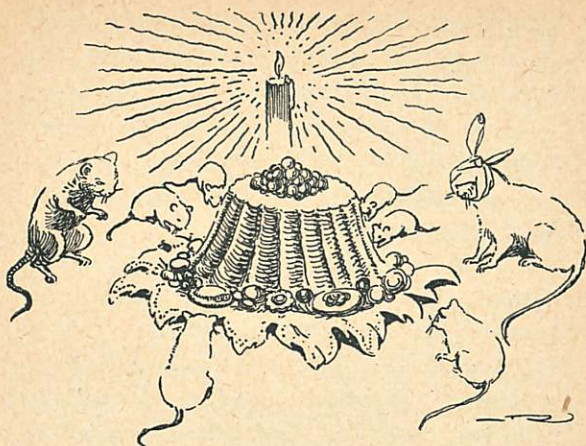
Kirkon hiirien parta värähteli oikeutetusta vihasta. He suorastaan halveksivat noin huonosti kasvatettua hiiriperhettä. Tulevat sitten vielä mokomat vieraiksi, tyhmeliinit.

Ihmiset alkoivat poistua kirkosta ja pappilan hiiretkin pujahtivat tielle hyvästelyään talonväkensä ja pyydettyään vastavierailulle pappilaan. Heillä kyllä olisi siellä muutakin tarjoamista kuin vanhoja kirjankansia.

— Heisaa, ja nyt sitä mennään!

— Joudumme parhaiksi lämpimälle kinkulle pappilaan. Äh, onpa nyt pakkanen. Minun kipeätä nenääni niin paleltaa. Minä en voi enään luultavasti syödä muuta kuin sokerileipiä, arveli isähiiri.

Olipa hauskaa vikitellä entistä polkua myöten takaisin kotiin, vaikka pakkanen purikin nenää ja jalkaa. Ylhäältä tipahteli pehmeitä lumihietaleita ja oli muutenkin jouluaamun hämärä kauneimmillaan.

— Vik, vik, vii, ii, ii, rientäkääpä pojat, että joudutaan ennen kotiin kuin herrasväki, kehoitteli emohiiri. Tänään saamme kissaltakin kunniallisen joulurauhan. Kylläisenä makaa se salin sohvalla.

— Ja jouluaterian jälkeen on lämmin torkahtaa ruokakonttorin nurkkauksessa uunilaudan välissä. Emme koskaan muuta pois pappilasta.

— Emme milloinkaan, lupasivat poika-hiiretkin.

— Ja jos kirkon hiiret tulevat joulunpyhinä käymään, katamme heille oikein runsaan

herkkupöydän näytteeksi, miten meillä eletään, uhkasi emohiiri:

— Niin teemme, vik, vik, iii ja nyt olemme jo perillä.

Hiiriperhe pujahti lumikoloa myöten kartanon alle ja sieltä ruokakonttooriin. Ah miten herkullinen haju tuoksahtikaan sieltä vastaan! Ja torttusavu oli taas entisellä paikallaan ja lisäksi monta muuta hyvää. Hiiriloukkukin oli jäänyt virittämättä.

Ja isähiiri toivotti hyvää joulurauhaa perheelleen.

Niittylato, verkkomökki ja pellon aita.

Emojänis puhui pojalleen:

— Kun sinä nyt lähdet maailmalle, niin annan sinulle tärkeitä neuvoja.

Poikajänis heilautti korviaan ja kopsahti istumaan, paremmin kuullakseen.

Emojänis jatkoi:

— Kolme seikkaa, joita sinun on tarkoin muistettava, ilmaisen tässä sinulle. Emo neuvoi ne minulle ennen ja nyt saat sinä ne vuorostasi taas tietää.

Karta pellon aitaa, jos jonkun talon, tai torpan pihäjänikseksi satut joutumaan. Pellon aita olisi kyllä hyvä ystäväsi, vaan siinä piilee vaaroja. Näes, torpan tai talon pieni poika saattaa virittää hirttolangan pellon

aidan rakoon, johonkin aukkoon, josta polkusi olet pujoittanut ja lanka on niin hieno ja hajuttomaksi kuusen havuilla sivelty, että sinä et sitä huomaakaan ennenkuin olet sen silmukassa. Karta siis laittamasta polkusi niin, että se pujotteleikse aidan raosta. Katsele veräjä ja kulje siitä, se on varmintä. Ja jos ei torpan mies aukaisisi veräjää ensi lumen tultua, niin löytyy aina aidassa suurempia aukkoja, jotka eivät ole vaarallisia.

Poikajänö hierasi silmiään kypälällään ja puukkasi emoaan.

— Kiitos vain neuvoistasi, mutta en aio päästäni pahojen poikien lankaan juoksuttaa. Neuvohan ne muut vaarapaikat, jotka ovat ehkä tärkeämpiä.

— Toinen on verkkomökki, jota sinun on kierrettävä. Se on salaperäinen paikka ja sen seinustalla isoisäni sai surmansa. Siitä lähtien sitä on meidän suvussa kartettu ja sinä saat vuorostasi neuvoa poikasi sitä karttamaan.

— Mutta mehän olemme Puputin poikain kanssa heittäneet kesäisinä päivinä kuperkeikkaa ihan verkkomökin seinustalla, eikä mitään vaaraa ollut näkyvissä, arveli poikajänö. Verkkoja oli vain seinustalla kuivumassa, eikähän niissä mitään pelättävää . . .

— Kesällä se ei olekaan vaarallinen, mutta talvella, virkkoi emojänis. Vanha äijä, verkkomies, virittää vasta ensi lumen tultua loukkunsa verkkomökin seinustalle ja sitä on vaikea välttää, jos lähelle tulee. Verkkomies etsii metsästä makeita syöttövarpuja, taikoo ne, ja kun tulet lähelle, niin jo alkaa sinua vetää ja pian olet salaperäisen pyydyksen uhrina.

— Mutta kertoihan setä Puputti olevan metsässäkin isojen kuusien juurella tällaisia pyydyksiä. Eivätkä ne ole yhtä vaarallisia?

— Ovat kyllä, mutta niissä ei ole verkkoukon tait vetämässä. Sattuuhan joskus, että niihinkin eksyy tuhma Jussi menemään, muka herkutellakseen makeilla varvuilla, mutta me viisaammat aina kierrämme. Ja ne ovat helppoja huomatakin kuusien juurelta.

— No se kolmas on varmaankin vielä hirveämpi vaaran paikka, uteli poikajänis.

— Se onkin vain hyvä ystävä ja toveri ja siksi siitäkin on minun sinulle puhuttava ja opastettava, että tietäisit. Tulehan, että näet.

Ja emojänis loikkasi muutaman askeleen ja kiipesi kivelle, poikajänö perässään.

Vähän matkan päässä alanteessa näkyi niitty ja lato sen keskellä.

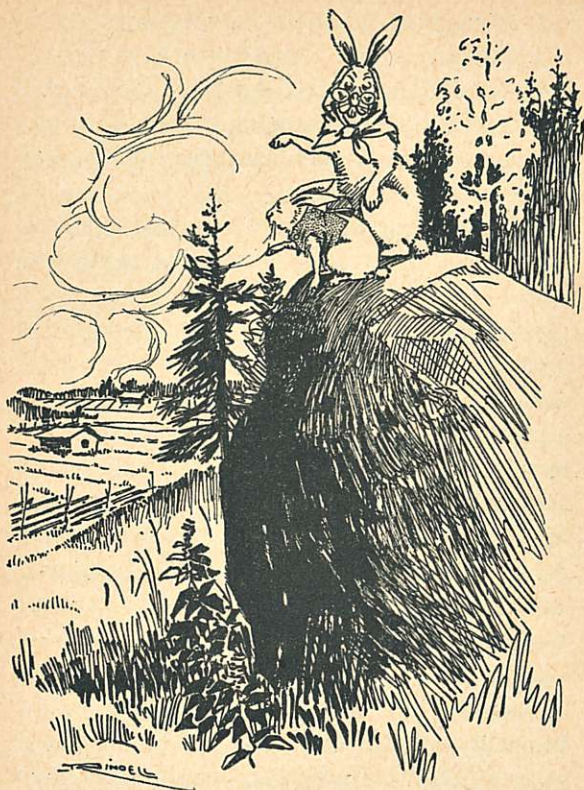
— Tuo lato tuolla — ja emojänis osoitti kápälällään — on hyvä ystävä ja toveri, jota ei tarvitse peljäten karttaa. Siihen voi aina luottaa ja sen kupeelta, olkoon nitty lato missä tahansa, löytää aina rauhallisimman pesäpaikan.

Syksyllä, kun muualta loppuu hieno heinä, löytää sen pullottavasta aukosta maukasta pureksittavaa ja talvella sen ovi on aina meille jussikoille avoinna. Ja kun hevosmies keväällä valoisana huhtikuun iltana ottaa ladosta viimeiset heinät häkkiinsä, jättää hän aina tukon ladon nurkkaan hienointa nurmea meidän varalle. Kesällä ei liiku sen seutuvilla ketään muita kuin pieni metsähiiri ja kun heinäaika tulee ja niittymiehet tuovat eväänsä ladon ovelle, ei silloinkaan tarvitse pelätä. Saa aivan rauhassa kupsehtia siinä lähettyvillä ja katsella heinäväen liikkeitä.

Satuin viime kesänä tuon saman ladon kupeelle silloin, kun niittymiehet tulivat, ja ei ollut mitään hätää. Isäntä vain nau-raen osoitti minua ja virkkoi.

— Kas jussukkaa, kun on valinnut ladon kupeelta makuupaikan itselleen. Olehan siinä . . . kyllä tässä sovitaan . . .

Niittylatoa ei lähesty koirat syksyisillä

Tuo lato tuolla — ja emojänis osoitti kápälällään.

ajoretkillään ja kettu juoksee talvella sen ohi, peläten ladossa piilevän jotain salape-
räistä. Jos oikein rauhassa tahdot asua, niin

valitse yksinäinen niittyladon sivusta ma-
kuupaikaksi, lopetti emojänis neuvonsa.

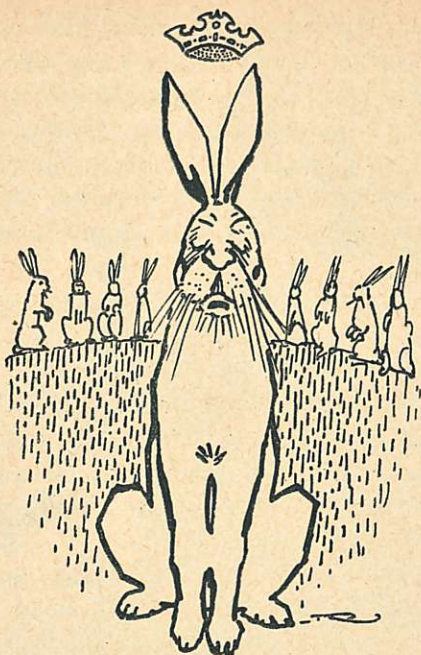
Tulipa sitten talvi ja poikajänis oli asettu-
nut torpan hakaan asumaan. Niittylatojen
kupeet oli jo vallattu häneltä ja hän tahtoi
elellä yksin omassa ympäristössään. Torpan
pellossa oli laihoa ja siitä sai mielinmäärin
illastella.

Äidin neuvoa muistaen oli pikku pupu
karttanut aidan rakoja ja polkenut latunsa
veräjältä laihopellolle. Torpan pieni poika
asetti lankansa kuten muinakin talvina
samaan aidan rakoon, josta oli tottunut
jussukoita saamaan. Mutta eipä uusi asukas
polkenutkaan latuaan sitä kautta, vaan
veräjältä.

— Sepäs ihme on, mietti poika, tarkas-
tellessaan pyydystään ja jänön latua, joka
kiersi kaukaittain aukkoa aidassa. Taitaapa
olla haltiajänis, koska osaa olla noin viisas.

Ja turhaan hän odotti koko talven saalista.
Muuteltuaan langan polulle, muutti jussuk-
kakin taas polkuaan.

Samoin kävi verkkoukollekin. Tuhmat
jussit olivat joka talvi eksyneet hänen pyy-
dykseensä verkkomökin kupeella, mutta
nyt oli majoittunut seudulle jänö, joka oli
muita viisaampi, ja osasi kiertää kaukai-

taan hänen loukkunsa. Ei edes makeimmatkaan syöttövarvut houkuttaneet häntä.

Jänöjussi kasvoi ja lihoi ja eleli kesäisin omassa haassaan ja niittyladon kupeella, jonka oli valloittanut itselleen. Toverit kävivät tervehtimässä ja pyytämässä mukaansa, vaan äidin neuvoja muistaen pysyi

hän ystävänä oman niittylatonsa kanssa ja talvisin polki poikien harmiksi aina latunsa kaartaen paikkoja, missä tunki lankoja ja loukkuja laitetuksi.

Ja nyt on jussukka jo vanha ja harmaantunut. Hänestä on tullut haltiajäni, jolle ei yritetäkään enää ansoja virittää ja jota koirat eivät kehtaa syksyisinä päivinä olinpaikaltaan ajella.

Puputtin ihmeellinen retki.

Puputti oli taas jäänyt yksin latonsa kupeelle. Toveri oli lähtenyt kerran yksin tepastelemaan läheiseen korpeen ja siellä pistänyt päänsä loukkuun, jonka torpan mies oli viritännyt.

Puputtia suretti ystävänsä surkea kohtalo. Mitä varten hänen olikaan tarvinnut yksin lähteä ruokaa hakemaan. Oli lähtiessään sanonut: — Odota, minä kapaisen hakemassa tästä läheltä oikein maukasta pureksittavaa.

Ja eihän Puputti aavistanut, että näin tulisi käymään.

Ja nyt hän oli yksin. Suru painoi yksinäisinä pakkasöinä niin, ettei kehdannut lähteä edes lämpimikseen hyppelemään. Ruokakaan ei maistunut.

Tuli sitten eräänä päivänä ladon kupeelle

harakka. Loikkasi ensin katon harjalle ja huomattuaan Puputin, tuli pakinoille.

— Mitä sinä suret, kun noin alakuloiselta näytät? kysyi harakka.

— Sattui tässä toverille ikävä kuolema, ja sepä se niin surettaa . . pisti näet päänsä loukkuun.

— No, ainahan sitä sellaista sattuu, eikä siinä suru auta. Taisi olla ihan läheinen sukulainen, jos lie ollut ihan oma toveri, arveli harakka.

— Oma oli, kaikkia muita parempi, virkkoi Puputti ja pyyhkäsi kypälällään silmäkulmaansa.

— Joutavia suremaan, naurahti harakka. Lähde matkoille avaraan maailmaan, kyllä siellä suru haihtuu.

— Olenhan, naapuri, tässä sitä itsekin ajatellut, mutta mitenkäpä sitä, kun ei ole toveria; . . taitaa yksin käydä hankalaksi.

— Eikö mitä, mielti harakka ja hypähteli. Saa siellä toverin, jos haluaa, saa vaikka min-kälaisen. Ja ei muuta kuin lähtee nyt heti vain, ettei suru ehdi päätä sekoa. Hyväpä nyt on hypelläkin, kun hanki kantaa.

Ja hyvästeltyään ja toivoteltuaan Puputille onnellista matkaa, lensi harakka tiehensä.

Oli keväthankien aika ja yöt olivat jo valoisat. Puputti mietti pesänsä suulla maaten, lähteäkö maailmalle, vai olisiko parempi jäädä kotiniitylle.

Yht'äkkiä hän teki päätöksen ja loikkasi pitkillä hypyillä metsään. Hanki kantoi ja tuntui hauskalta loikkia hämärässä yössä.

Ja niin Puputti jatkoi matkaansa kohti etelää, halki metsien ja ahojen suorana viivana kuin viivottimella vetäen. Oudot seudut vetivät ja viehättivät ja kun aamu valkeni, oli hän jo kaukana kotiniityltään.

Keskipäivällä hanki upotti hieman ja Puputin täytyi pysähtyä lepäämään. Ei näkynyt mitään peljättävää pienen ahopyörylän seutuvilla. Metsätie luikersi ahon halki ja sen viereen oli rippunut hienoa heinää metsämiehen kuormasta. Siitä sai maukkaan aterian ja kiven kolosta löytyi vettä, jota sai lipaista janoonsa.

Kun ilta tuli ja hanki koveni, lähti Puputti taas jatkamaan matkaansa. Jäsenet olivat vertistyneet ja niinkuin kerä kieri hän eteenpäin.

Tulipa sitten eteen aukeama, jonka laidassa kulki leveä tie. Puputti loikkasi tielle, huomaamatta sitä ennenkuin oli jo melkein yli pääsemässä. Mitä ihmettä? Tietä pitkin

kulki rinnan kaksi mustaa nauhaa, jotka olivat yhtä etäällä toisistaan. Puputti pyörssi säikähtyneenä takaisin ja painautui rämeen juurelle. Mitähän se oli?

Hetkisen perästä uskalsi hän loikata tielle uudelleen. Piti ihan käpälällään koettaa sitä mustaa nauhaa. Puuta se ei ollut, taisi olla rautaa. Puputti töllisteli ja huomasi nyt pylviäitä, joita myöten kulki hieno rihma. Mitähän se oli? Taisi olla samaa rihmaa, jota poikaset virittelivät metsään tallatuille poluille ja aidan rakoihin. Se lauloi somasti tuudessa ja se näytti jatkuvan loppumattomiin.

Tämöpäs ihmeellistä oli!

Puputin siinä töllistellessä tulla tupsahti metsästä pieni koiran retus. Jänö alkoi pakoon laukata.

— Älähän pelkää, en minä sinulle pahaa tee, usahti Mikki, joka oli koiran nimi. Minä olenkin vain tällainen pieni kartano-koiran retus, rakki, niinkuin sanotaan ja sellaisena jänöjussien ystävä. No, tulehan pakinoille.

Puputti näki, että Mikin silmistä loisti pelkkä ystävyys ja hän loikkasi lähemmäksi.

— Mihin sinä olet matkalla? kysyi Mikki, katsellen kallella päin Puputtia.

— Läksin vähän maailmaa katselemaan. Taisi tässä tulla tien pää, koskapa on näin ihmeellisiä vehkeitä — ja Puputti viittasi käpälällään mustanauhaiselle tielle — ettei niitä tällainen salonasukas ymmärrä.

Mikki nauroi niin, että vedet kihosi silmiin.

— Sehän on rautatie, etkö sinä sitä tiedä. Sitä myöten pääse vaikka mihin. Ei muuta kuin nousee kamareihin, joita on useita peräkkäin ja sitten huh! antaa vain mennä!

Puputin silmät oli pyöreinä kuulemastaan.

— Jopa se on ihmeellinen tie. Pääsisiköhän tuohon mukaan? Tahtoo käpälät heltyä keväthankia hypätessä.

— Kyllä pääsee, tiesi Mikki. Olen minä monta kertaa kulkenut. Ei muuta kuin hypää sen kamarin katolle, niin eivät tiedä mitään. Jos haluat, voin lähteä sinua opastamaan. Ja joudanpa tästä koko matkallekin mukaasi. Hauskempi on kahden kulkea, kun ei ole puutetta puhetoverista.

Sovittiin yhteisestä matkasta, joka päätettiin tehdä lähi kaupunkiin ja niin jäätiin odottamaan liikkuvaa kamaria, jonka katolle Mikki lupasi hinata uuden ystävänsä.

Juna tuli ja seisahi halkopinojen viereen, josta oli mukava pääsy vaunun katolle.

Mikki hyppäsi sinne ensin ja Puputti loikkasi perästä. Samassa jo juna lähtikin liikkeelle ja Puputti painautui ihan kattoa vasten ja pyysi Mikkiä pitelemään kiinni, ettei vain putoaisi.

— Hii, eikö ole hauskaa? kysyi Mikki.

Puputti ei uskaltanut virkkaa mitään, niin kovin häntä pelotti. Ajattelipahan vain, että olisipa pitänyt luottaa omiin käpäliin tai kääntyä takaisin koko matkalta.

Oltiin jo lähellä kaupunkia ja Puputti pelkäsi kovin kiiluvia tulia, joita näkyi joka puolelta. Ne näyttivät ihan ahnaan pedon silmiltä ja Puputti olisi jo loikannut metsään, ellei Mikki niin lujasti pitänyt häntä kiinni.

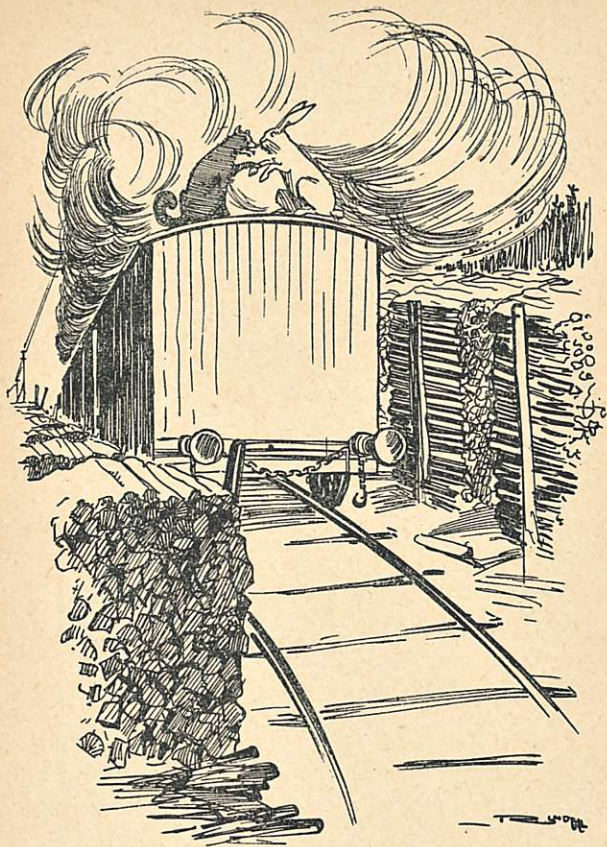
Juna pysähtyi ja matkatoverit loikkasivat kinokseen.

— No, mitä siinä töllistelet, kivahti Mikki. Nyt ollaan perillä ja mennään kaupunkia katselemaan. Ka, tule nyt.

Voi, miten Puputti pelkäsi. Hän ei uskaltanut silmiään räpäyttää ja takaset eivät tahtoneet totella. Hypyistä tuli kummallisia kepsahduksia ja Mikkiä jo rupesi naurattamaan.

— Kyllä näkee, että et ole maailmaa nähnyt, virkkoi hän Puputille.

— Parasta olisi ollut näkemättä... Men-

Hei, eikö ole hauskaa? kysyi Mikki.

nään, hyvä Mikki, pian takaisin. Minulla on jo niin nälkäkin.

— Kyllä täällä ruokaa saa, vakuutti Mikki. Tuossa on jo heinärippeitä ja aina sitä löytyy muutakin.

Mutta eihän Mikin esittelemät ruuat Puputille kelvanneet. Ne haisivat lialle niin että puistatti. Ilkeä löyhkä tuli joka puolelta nenään, jota vähänpäästä piti pyyhkäistä käpälällä.

Ihmisiä liikkui kapeissa solissa ja hevosilla ajettiin. Ei uskaltanut mennä sinne, tiesi Mikki, eikä Puputti halunnutkaan. Siitä loukostaan vain katseli ja tunsi hiukasevaa nälkää. Tuli mieleen kotiniitty ja hienotuoksuinen heinä ladossa. Ihan sydäntä kouristi kotioloja ajatellessa.

Illan hämärtyessä lähtivät toverukset liikkeelle ja kohta oli meluava poikajoukko heidän kintereillään.

— Ota nyt pitkiä askelia, kehoitti Mikki ja niin mentiin niin että vilisi. Mutta pojatkin pysyivät kintereillä. Puputin sydän oli seisahtua pelosta, mutta hän koetti parastaan pysyäksensä Mikin perässä.

Pojat jäivät jo muutamassa pimeässä loukossa ja Puputti huohotti niin, että henki oli katketa. Mikki naureksi seikkailulle, mutta

Mitã? Mitã se oli?

Puputin rintaa kouristi koti-ikävä niin rajusti, ettei voinut sanaakaan lausua. Jos hän onnistuisi vielä ehjin nahoin pääsemään tästä oudosta paikasta, niin ei koskaan enää lähtisi paha maailmaa katselemaan.

— Jokohan sitä sitten palataan takaisin, ehdotti Mikki ja sai hyväksyvän silmäyksen Puputilta.

— Mennään pian, ihan heti. Metsässä saa jotain purtavaa ja siellä saa rauhassa levähtää.

— Mehän ajamme taas sillä mukavalla ajopelillä, virkkoi Mikki. Pitää vain katsoa, että pääsee taas kiipeemään salaa katolle. Mutta Puputti ei sanonut lähtevänsä siihen kyytiin. Mikki houkutteli ja kun ei tullut siitä apua, heilautti halveksien häntäänsä ja loikkasi menemään.

— Hyvästi, vanha hupelo! minä ainakin ajan herroiksi.

Kauan ei Puputtikaan viivytellyt. Mikon perässä pysytellen pääsi hän ulos oudosta kylästä ja mustanauhaisen tien vartta laukasi levähtämättä niin kauan, kun tuli rauhalliselta näyttävä seutu vastaan.

— Oho, olipa se seikkailua, huokasi hän, asetuttuaan lepäämään ja pureksittuaan haavan kuorta nälkäänsä. Raukasi niin että

silmät painuivat väkisten kiinni. Saisipa nyt tässä hieman levätä, että jaksaisi aamulla jatkaa kotimatkaa. Eihän ollut enää hätää mitään. Tietä seurailemalla löytäisi sen paikan, johon kotimetsistä oli tullut ja sitten sitä jo pian pääsisikin oman ladon kupeelle.

Mitä? Mitä se oli? Puputti ponnahti takaperin ja jäi kauhuissaan katsomaan. Tietä myöten tulla porhalti peto, suuret silmät kiiluen. Päässä liehui musta, tupruava harja. Hyi, miten piti säikähtää! Se oli varmaankin Mikin kyytilaitos. Mahtoikohan Mikki itse olla mukana.

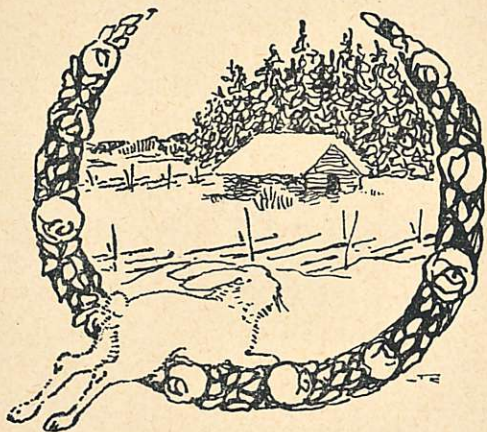
Kummitus mennä jyrisi jo kaukana ja Puputtikin lähti hiljalleen laukkailemaan, koskapa uni oli katkennut. Ehkäpä ei rauhallista unta saisikaan ennenkuin kotiniityllä.

Jopas vihdoinkin näkyi kotiniitty!

Puputti heitti pari kuperkeikkaa ja kap-sahti istumaan. Voi miten suloiselta tuntui päästä kotiin! Siellä oli lato ja sen seinuksella oma pesä. Kuusikko seisoi ladon takana yhtä ystävällisenä kuin ennenkin. Ei missään maailmassa ollut paikkaa sen veroista. Eikä milloinkaan hän enää lähtisi maailmaa katsomaan. Oli vähällä, ettei jo jäänytkin sinne.

Oli ollut maaliskuun kantava hanki, kun Puputti lähti. Hyt oli huhtikuun leuto yö, kun hän sai oikaista pitkin pituuttaan omaan makuukseensa ja haukata ladosta hienoa heinää, jota torpan mies oli jättänyt sinne hänen varalleen.

Maailmasta, mustanauhaisesta tiestä ja puhkuvasta hirviöstä oli vain häipyvä muisto jälellä.

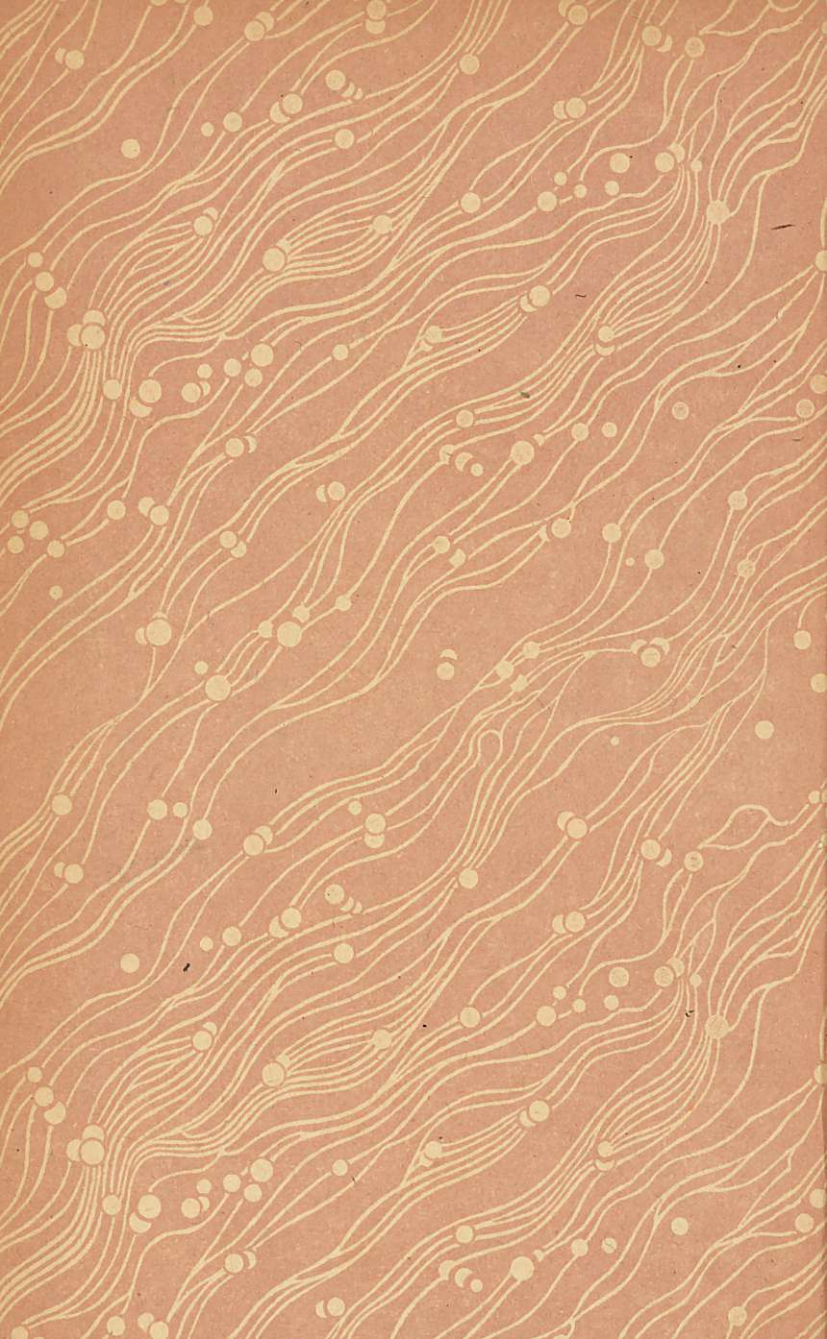

Sisällys:

	Sivu
Pihajänis	5
Ensi lumi	13
Jänöjussin jouluyö	24
Kissapataljoona sammakkokaartia vastaan	35
Koirien kirkko	42
Kruunajaiset metsässä	51
Nallen jouluyö	60
Pappilan hiirien joulu	68
Niittylato, verkkomökki ja pellon aita	84
Puputin ihmeellinen retki	92

Case

*Suom. lastenkirj. 3.
Korhonen*

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 2140

Hinta 6 mk.